

PROGRAMACIÓN 2º ESO

CURSO 2022/2023

DEPARTAMENTO DE LENGUA CASTELLANA Y LITERATURA

ÍNDICE

1. INTRODUCCIÓN Y CONTEXTUALIZACIÓN.....	3
2. ORGANIZACIÓN DEL DEPARTAMENTO PARA EL CURSO 2022 – 23.....	4
3. CONTRIBUCIÓN DE LA MATERIA DE LENGUA CASTELLANA Y LITERATURA A LA ADQUISICIÓN DE LAS COMPETENCIAS CLAVE.....	6
5. CONCRECIÓN PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAJE EVALUABLE DE: TEMPORALIZACIÓN, GRADO MÍNIMO DE CONSECUICIÓN PARA SUPERAR LA MATERIA, PROCEDIMIENTOS E INSTRUMENTOS DE EVALUACIÓN.....	12
6. CONCRECIONES METODOLÓGICAS QUE REQUIERE LA MATERIA.....	71
7. MATERIALES Y RECURSOS DIDÁCTICOS QUE SE VAYAN A UTILIZAR.....	72
8. CRITERIOS SOBRE LA EVALUACIÓN, CUALIFICACIÓN Y PROMOCIÓN DEL ALUMNADO.....	73
9. ADAPTACIÓN DE LOS CRITERIOS DE EVALUACIÓN, CALIFICACIÓN Y PROMOCIÓN DEL ALUMNADO A LA SUPRESIÓN DE LA CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA..	77
10. INDICADORES DE LOGRO PARA EVALUAR EL PROCESO DE LA ENSEÑANZA Y LA PRÁCTICA DOCENTE.....	78
11. ORGANIZACIÓN DE LAS ACTIVIDADES DE REFUERZO, RECUPERACIÓN Y EVALUACIÓN DE LAS MATERIAS PENDENTES.....	87
13. DISEÑO DE LA EVALUACIÓN INICIAL Y MEDIDAS INDIVIDUALES O COLECTIVAS QUE SE PUEDAN ADOPTAR COMO CONSECUENCIA DE SUS RESULTADOS.....	89
14. MEDIDAS DE ATENCIÓN A LA DIVERSIDAD.....	89
15. CONCRECIÓN DE LOS ELEMENTOS TRANSVERSALES QUE SE TRABAJARÁN EN EL CURSO QUE CORRESPONDA.....	90
16. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS Y EXTRAESCOLARES PROGRAMADAS PARA CADA CURSO.....	91
17. MECANISMOS DE REVISIÓN, EVALUACIÓN Y MODIFICACIÓN DE LAS PROGRAMACIONES DIDÁCTICAS EN RELACIÓN CON LOS RESULTADOS ACADÉMICOS Y PROCESOS DE MEJORA.....	92
18. ANEXO: ADAPTACIÓN DE LA PROGRAMACIÓN A LA ENSEÑANZA TELEMÁTICA.....	93

1. INTRODUCCIÓN Y CONTEXTUALIZACIÓN

La incorporación de las competencias básicas a nuestro proyecto curricular va a permitir poner el acento en aquellos aprendizajes que se consideran imprescindibles, desde un planteamiento integrador y orientado a la aplicación de los saberes adquiridos. Su adquisición, que debe haber desarrollado el alumnado al finalizar la enseñanza obligatoria, le capacitará para poder lograr su realización personal, ejercer la ciudadanía activa, incorporarse a la vida adulta de manera satisfactoria y ser capaz de desarrollar un aprendizaje permanente a lo largo de la vida. La inclusión de las competencias básicas en el currículo tiene varias finalidades. En primer lugar, integrar los diferentes aprendizajes, tanto los formales, relativos al área de Lengua Castellana y Literatura, como los transversales, como los valores sociales, la igualdad, la solidaridad, etc. En segundo lugar, permitir a todos los estudiantes ponerlos en relación con distintos tipos de contenidos y utilizarlos de manera efectiva cuando les resulten necesarios en diferentes situaciones y contextos. Y, en tercer y último lugar, orientar la enseñanza, al permitir identificar los contenidos y los criterios de evaluación que tienen carácter imprescindible y, en general, inspirar las distintas decisiones relativas al proceso de enseñanza y de aprendizaje.

El área de Lengua Castellana y Literatura va a contribuir al desarrollo de diferentes competencias y, a su vez, cada una de las competencias básicas se alcanzará como consecuencia, en parte, del trabajo en esta área. Además, la organización y el funcionamiento de los centros y las aulas, la participación del alumnado, las normas de régimen interno, el uso de determinadas metodologías y recursos didácticos, o la concepción, organización y funcionamiento de la biblioteca escolar pueden favorecer o dificultar el desarrollo de competencias asociadas a la comunicación, el análisis del entorno físico, la creación, la convivencia y la ciudadanía, o la alfabetización digital. También la acción tutorial permanente puede contribuir de modo determinante a la adquisición de competencias relacionadas con la regulación de los aprendizajes, el desarrollo emocional o las habilidades sociales. Por último, aunque la planificación de las actividades complementarias y extraescolares puede reforzar el desarrollo del conjunto de las competencias básicas, **durante el presente 22-23, su número y características dependerán, como en años anteriores, en gran medida de la evolución de la pandemia y de la percepción de las mismas como seguras.**

En cuanto a las particularidades de nuestro centro, el IES Marco do Camballón se ubica en una pequeña localidad (Vila de Cruces) de la provincia de Pontevedra, muy próxima a los límites del resto de provincias gallegas, puesto que nos hayamos justo en el centro de la Comunidad

Autónoma, a escasos 16 km. del KM. 0. El centro pertenece a aquellos que se asientan en el medio rural, de modo que uno de los aspectos relevantes en la práctica docente es la progresiva tendencia a la despoblación que sufre este ayuntamiento, que puede interpretarse como un hecho alarmante, pero favorece también aulas poco masificadas y una atención individualizada en un clima de cercanía entre los miembros de la comunidad educativa.

Nuestros alumnos, que proceden de un numeroso conjunto de parroquias y lugares de los alrededores, emplean en su mayoría el gallego como lengua vehicular, lo que dificulta nuestra labor sobre todo en los aspectos relacionados con la expresión oral en castellano.

Existen dos grupos de segundo ordinario en los que impartirá clase doña Iria Piñeiro Sendón. Cinco alumnos de 2º A y uno de 2º B tienen pendiente la materia LCL de 1º ESO.

2. ORGANIZACIÓN DEL DEPARTAMENTO PARA EL CURSO 2022 – 23.

Para la elaboración de la Programación se han considerado los aspectos relativos a las disposiciones legales recogidas y emanadas del Proyecto Curricular y del Proyecto Educativo de Centro, así como las decisiones generales adoptadas por los miembros del Departamento de Lengua Española y Literatura del IES Marco do Camballón.

2.1. Materias impartidas.

- Lengua Castellana y Literatura, ESO y Bachillerato.
- *Literatura Universal*, 1º de Bachillerato.

MIEMBROS DEL DEPARTAMENTO	ASIGNATURAS IMPARTIDAS
Dña. Iria Piñeiro Sendón	Lengua Castellana y Literatura de 2º, 3º A y 4º de ESO. Lengua Castellana y Literatura de 1º Bachillerato.
Dña. Araceli Costoya Taboada (Jefa de	Lengua Castellana y Literatura de 1º. 3º B de ESO.

Departamento)	Lengua Castellana y Literatura de 2º Bachillerato. <i>Literatura Universal</i> , 1º Bachillerato.
---------------	--

3. CONTRIBUCIÓN DE LA MATERIA DE LENGUA CASTELLANA Y LITERATURA A LA ADQUISICIÓN DE LAS COMPETENCIAS CLAVE

A materia de Lingua Castelá e Literatura ten como obxectivo o desenvolvemento da competencia comunicativa do alumnado, entendida en todas as súas vertentes: pragmática, lingüística, sociolingüística e literaria. A estruturación do pensamento do ser humano faise a través da linguaxe; de aí que esta capacidade de comprender e de expresarse sexa o mellor e o máis eficaz instrumento de aprendizaxe.

Co bloque de "Comunicación oral: escoitar e falar" procúrase que os alumnos e as alumnas vaian adquirindo as habilidades necesarias para comunicar con precisión as súas propias ideas, realizar discursos cada vez máis elaborados de acordo cunha situación comunicativa, e escoitar activamente interpretando de xeito correcto as ideas dos demais.

O bloque de "Comunicación escrita: ler e escribir" persegue que o alumnado sexa capaz de entender e producir textos de distinto grao de complexidade e de xéneros diversos, en distintos soportes e formatos. Comprender un texto implica activar unha serie de estratexias de lectura. Así mesmo, a escritura implica un procedemento estruturado en tres partes: planificación, redacción a partir de borradores de escritura e revisión destes antes de redactar o texto definitivo.

O bloque de "Coñecemento da lingua" responde á necesidade de reflexión sobre os mecanismos lingüísticos que regulan a comunicación, e afástase da pretensión de utilizar os coñecementos lingüísticos como un fin en si mesmos para devolverlles a súa funcionalidade orixinal: servir de base para o uso correcto da lingua.

O bloque de "Educación literaria" asume o obxectivo de facer dos/das escolares lectores/as cultos/as e competentes, implicados/as nun proceso de formación lectora que continúe ao longo de toda a vida. É un marco conceptual que alterna a lectura, a comprensión e a interpretación de obras literarias próximas aos seus gustos persoais e á súa madurez cognitiva coa de textos literarios e obras completas representativas da literatura en español.

Lingua Castelá e Literatura. 2º de ESO			
Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 1. Comunicación oral: escoitar e falar			
B1.1. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais en relación co ámbito de uso: ámbito persoal, educativo ou escolar, e social.	B1.1. Escoitar de forma activa, comprender, interpretar e valorar textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo ou escolar, e social.	LCLB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/ educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante.	CCL
		LCLB1.1.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas.	CCL
		LCLB1.1.3. Segue e interpreta instrucións orais respectando a xerarquía dada.	CCL
B1.2. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais en relación coa súa finalidade: textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e textos argumentativos. Diálogo.	B1.2. Escoitar de xeito activo, comprender, interpretar e valorar textos orais de diferente tipo.	LCLB1.2.1. Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante, así como a súa estrutura e as estratexias de cohesión textual oral.	CCL
		LCLB1.2.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas.	CCL
		LCLB1.2.3. Utiliza progresivamente os instrumentos adecuados para localizar o significado de palabras ou enunciados descoñecidos (demanda axuda, procura en dicionarios, lembra o contexto en que aparece, etc.).	CAA
		LCLB1.2.4. Resume textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos de forma clara, recollendo as ideas principais e integrando a información en oracións que se relacionen lóxicamente e semanticamente.	CCL
B1.3. Escoita activa e cumprimento das normas básicas que favorecen a comunicación.	B1.3. Escoitar de xeito activo e comprender o sentido global de textos orais.	LCLB1.3.1. Observa e analiza as intervencións particulares de cada participante nun debate tendo en conta o ton empregado, a linguaxe que se utiliza, o contido e o grao de respecto cara ás opinións das demais persoas.	CSC
B1.4. Coñecemento e uso progresivamente autónomo das estratexias necesarias para a produción e a avaliación de textos orais. Aspectos verbais e non verbais.	B1.4. Comprender o sentido global de textos orais.	LCLB1.4.1. Recoñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos.	CSIE
		LCLB1.4.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso.	CD
		LCLB1.4.3. Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas.	CAA
B1.5. Coñecemento, uso e aplicación das	B1.5. Aprender a falar en público, en	LCLB1.5.1. Realiza presentacións orais.	CCL

Lingua Castelá e Literatura. 2º de ESO			
Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave
estratexias necesarias para falar en público: planificación do discurso, prácticas orais formais e informais, e avaliación progresiva.	situacións formais e informais, de xeito individual ou en grupo.	LCLB1.5.2. Realiza intervencións non planificadas dentro da aula, analizando e comparando as similitudes e as diferenzas entre discursos formais e espontáneos.	CSC
		LCLB1.5.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal da lingua nas súas prácticas orais.	CCL
		LCLB1.5.4. Pronuncia con corrección e claridade, modulando e adaptando a súa mensaxe á finalidade da práctica oral.	CCL
B1.6. Participación en debates, coloquios e conversas espontáneas respectando as normas básicas de interacción, intervención e cortesía que regulan estas prácticas orais. B1.7. Creación de textos orais e audiovisuais que reproduzan situacións reais ou imaxinarias de comunicación.	B1.6. Participar e valorar a intervención en debates, coloquios e conversas espontáneas.	LCLB1.6.1. Cínguese ao tema, non divaga e atende as instrucións do/da moderador/a en debates e coloquios.	CSC
		LCLB1.6.2. Respecta as normas de cortesía que deben dirixir as conversas orais axustándose á quenda de palabra, respectando o espazo, xesticulando adecuadamente, escoitando activamente as demais persoas e usando fórmulas de saúdo e despedida.	CSC
Bloque 2. Comunicación escrita: ler e escribir			
B2.1. Coñecemento e uso das técnicas e estratexias necesarias para a comprensión de textos escritos.	B2.1. Aplicar estratexias de lectura comprensiva e crítica de textos.	LCLB2.1.1. Pon en práctica diferentes estratexias de lectura en función do obxectivo e o tipo de texto.	CCL
		LCLB2.1.2. Comprende o significado das palabras propias de nivel formal da lingua e incorpóraas ao seu repertorio léxico.	CCL
		LCLB2.1.3. Relaciona a información explícita e implícita dun texto, e pon en relación co contexto.	CCEC
		LCLB2.1.4. Deduce a idea principal dun texto e recoñece as ideas secundarias, comprendendo as relacións que se establecen entre elas.	CCL
		LCLB2.1.5. Fai inferencias e hipóteses sobre o sentido dunha frase ou dun texto que conteña diferentes matices semánticos e que favorezan a construción do significado global e a avaliación crítica.	CMCCT
B2.2. Lectura, comprensión e interpretación de textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos.	B2.2. Ler, comprender, interpretar e valorar textos en diferentes formatos e soportes.	LCLB2.2.1. Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas.	CCL
		LCLB2.2.2. Interpreta, explica e deduce a información dada en diagramas, gráficas, fotografías, mapas conceptuais, esquemas, etc.	CMCCT

Lingua Castelá e Literatura. 2º de ESO			
Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave
B2.3. Utilización progresivamente autónoma da biblioteca escolar e das tecnoloxías da información e da comunicación como fonte de obtención de información. Educación para o uso, o tratamento e a produción de información.	B2.3. Procurar e manexar información, na biblioteca e noutras fontes, en papel ou dixital, para integrala nun proceso de aprendizaxe continua.	LCLB2.3.1. Utiliza de xeito autónomo diversas fontes de información integrando os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos.	CD
		LCLB2.3.2. Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc.	CD
B2.4. Coñecemento e uso das técnicas e as estratexias para a produción de textos escritos: planificación, obtención de datos, organización da información, redacción e revisión do texto. A escritura como proceso.	B2.4. Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coherentes e cohesionados.	LCLB2.4.1. Aplica técnicas diversas para planificar os seus escritos (esquemas, árbores, mapas conceptuais etc.) e redacta borradores de escritura.	CSIE
		LCLB2.4.2. Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas gramaticais e ortográficas.	CCL
B2.5. Produción de textos escritos e audiovisuais relacionados co ámbito persoal, educativo ou escolar, e social. B2.6. Produción de textos escritos e audiovisuais narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos, e escritura de textos dialogados.	B2.5. Escribir textos en diferentes soportes e formatos, en relación co ámbito de uso.	LCLB2.5.1. Escribe textos propios do ámbito persoal e familiar, escolar ou educativo e social, imitando textos modelo.	CCL
		LCLB2.5.2. Escribe textos narrativos, descritivos e instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados, imitando textos modelo.	CCEC
		LCLB2.5.3. Realiza esquemas e mapas, e explica por escrito o significado dos elementos visuais que poden aparecer nos textos.	CD
Bloque 3. Coñecemento da lingua			
B3.1. Recoñecemento, uso e explicación das categorías gramaticais: substantivo, adxectivo, determinante, pronome, verbo, adverbio, preposición, conxunción e interxección. B3.2. Coñecemento, uso e valoración das normas ortográficas e gramaticais, recoñecendo o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas para conseguir unha comunicación eficaz.	B3.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as súas normas de uso para resolver problemas de comprensión de textos orais e escritos, e para a composición e a revisión progresivamente autónoma dos textos propios e alleos.	LCLB3.1.1. Recoñece e explica o uso das categorías gramaticais nos textos, e utiliza este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos.	CCL
		LCLB3.1.2. Recoñece e corrixe erros ortográficos e gramaticais en textos propios e alleos, aplicando os coñecementos adquiridos para mellorar a produción de textos nas súas producións orais, escritas e audiovisuais.	CCL
		LCLB3.1.3. Coñece e utiliza adecuadamente as formas verbais nas súas producións orais e escritas.	CCL
B3.3. Comprensión e interpretación dos compoñentes do significado das palabras: denotación e connotación.	B3.2. Comprender o significado das palabras en toda a súa extensión para recoñecer e diferenciar os usos obxectivos dos subxectivos.	LCLB3.2.1. Diferencia os compoñentes denotativos e connotativos no significado das palabras dentro dunha frase ou un texto oral ou escrito.	CCL

Lingua Castelá e Literatura. 2º de ESO			
Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave
B3.4. Coñecemento reflexivo das relacións semánticas que se establecen entre as palabras.	B3.3. Comprender e valorar as relacións de igualdade e de contrariedade que se establecen entre as palabras e o seu uso no discurso oral e escrito.	LCLB3.3.1. Recoñece e usa sinónimos e antónimos dunha palabra, e explica o seu uso concreto nunha frase ou nun texto oral ou escrito.	CCL
B3.5. Observación, reflexión e explicación dos cambios que afectan o significado das palabras: causas e mecanismos. Metáfora, metonimia, palabras tabú e eufemismos.	B3.4. Recoñecer os cambios de significado que afectan a palabra no texto: metáfora, metonimia, palabras tabú e eufemismos.	LCLB3.4.1. Recoñece e explica o uso metafórico e metonímico das palabras nunha frase ou nun texto oral ou escrito.	CCEC
		LCLB3.4.2. Recoñece e explica os fenómenos contextuais que afectan o significado global das palabras: tabú e eufemismo.	CCEC
B3.6. Recoñecemento, uso e explicación dos conectores textuais e dos principais mecanismos de referencia interna, tanto gramaticais como léxicos.	B3.5. Identificar os conectores textuais e os principais mecanismos de referencia interna presentes nos textos, recoñecendo a súa función na organización do contido do discurso.	LCLB3.5.1. Recoñece, usa e explica os conectores textuais (de adición, contraste e explicación) e os principais mecanismos de referencia interna, gramaticais (substitucións pronominais) e léxicos (elipse e substitucións mediante sinónimos e hiperónimos), e valora a súa función na organización do contido do texto.	CCL
B3.7. Recoñecemento, uso e explicación dos recursos de modalización en función da persoa que fala ou escribe. Expresión da obxectividade e a subxectividade a través das modalidades oracionais e as referencias internas ao emisor e ao receptor nos textos.	B3.6. Identificar a intención comunicativa da persoa que fala ou escribe.	LCLB3.6.1. Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais.	CCL
B3.8. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.	B3.7. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.	LCLB3.7.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	CCL
B3.9. Recoñecemento da diversidade lingüística propia do ámbito persoal, social e mediático.	B3.8. Recoñecer e valorar a diversidade lingüística, con especial atención á realidade galega.	LCLB3.8.1. Coñece e valora a diversidade lingüística de Galicia.	CSC
B3.10. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para	B3.9. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a	LCLB3.9.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e a	CAA

Lingua Castelá e Literatura. 2º de ESO			
Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave
desenvolver unha competencia comunicativa integrada.	comparación e a transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.	produción dos textos traballados en calquera das outras.	
Bloque 4. Educación literaria			
B4.1. Lectura libre de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil, como fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do mundo, para lograr o desenvolvemento dos seus propios gustos e intereses literarios, e a súa autonomía de lectura.	B4.1. Ler fragmentos ou obras da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil, próximas aos propios gustos e ás afeccións, amosando interese pola lectura.	LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses.	CCL
B4.1. Lectura libre de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil como fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do mundo, para lograr o desenvolvemento dos seus propios gustos e intereses literarios, e a súa autonomía de lectura.	B4.2. Promover a reflexión sobre a conexión entre a literatura e o resto das artes (música, pintura, cine, etc.), como expresión do sentimento humano, analizando e interrelacionando obras literarias, musicais, arquitectónicas, etc. personaxes e temas de todas as épocas.	LCLB4.2.1. Desenvolve progresivamente a capacidade de reflexión observando, analizando e explicando a relación entre diversas manifestacións artísticas de todas as épocas (música, pintura, cine, etc.).	CCEC
		LCLB4.2.2. Recoñece e comenta o mantemento ou a evolución de personaxes-tipo, temas e formas ao longo de diversos períodos histórico-literarios ata a actualidade.	CAA
B4.1. Lectura libre de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil, como fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do mundo, para lograr o desenvolvemento dos seus propios gustos e intereses literarios, e a súa autonomía de lectura.	B4.3. Fomentar o gusto e o hábito pola lectura en todas as súas vertentes: como fonte de acceso ao coñecemento e como instrumento de lecer e diversión que permite explorar mundos diferentes aos nosos, reais ou imaxinarios.	LCLB4.3.1. Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.	CCL CSC
		LCLB4.3.2. Le en voz alta modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal.	CCL
B4.2. Redacción de textos de intención literaria a partir da lectura de textos, utilizando as convencións formais do xénero e con intención lúdica e creativa.	B4.4. Redactar textos persoais de intención literaria seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.	LCLB4.4.1. Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.	CCL CCEC
		LCLB4.4.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos.	CAA

Con el objetivo de contribuir a la programación y evaluación por competencias y siguiendo los acuerdos adoptados el pasado 2017-18 en el grupo de trabajo constituido en el IES Marco do Camballón con el objetivo de programar según estos nuevos enfoques pedagógicos, se procedió a singularizar aquellos estándares en los que se implicaban varias competencias. De este modo, se han delimitado un total de 27 estándares que corresponden a la Competencia Lingüística, siendo esta la que soporta mayor peso en la evaluación en la materia de Lengua Castellana y Literatura.

4. CONCRECIÓN DE LOS OBJETIVOS PARA CADA CURSO

A materia de Lingua Castelá e Literatura ten como obxectivo o desenvolvemento da competencia comunicativa do alumnado, entendida en todas as súas vertentes: pragmática, lingüística, sociolingüística e literaria. A estruturación do pensamento do ser humano faise a través da linguaxe; de aí que esta capacidade de comprender e de expresarse sexa o mellor e o máis eficaz instrumento de aprendizaxe.

Co bloque de "Comunicación oral: escoitar e falar" procúrase que os alumnos e as alumnas vaian adquirindo as habilidades necesarias para comunicar con precisión as súas propias ideas, realizar discursos cada vez máis elaborados de acordo cunha situación comunicativa, e escoitar activamente interpretando de xeito correcto as ideas dos demais.

O bloque de "Comunicación escrita: ler e escribir" persegue que o alumnado sexa capaz de entender e producir textos de distinto grao de complexidade e de xéneros diversos, en distintos soportes e formatos. Comprender un texto implica activar unha serie de estratexias de lectura. Así mesmo, a escritura implica un procedemento estruturado en tres partes: planificación, redacción a partir de borradores de escritura e revisión destes antes de redactar o texto definitivo.

O bloque de "Coñecemento da lingua" responde á necesidade de reflexión sobre os mecanismos lingüísticos que regulan a comunicación, e afástase da pretensión de utilizar os coñecementos lingüísticos como un fin en si mesmos para devolverlles a súa funcionalidade orixinal: servir de base para o uso correcto da lingua.

O bloque de "Educación literaria" asume o obxectivo de facer dos/das escolares lectores/as cultos/as e competentes, implicados/as nun proceso de formación lectora que continúe ao longo de toda a vida. É un marco conceptual que alterna a lectura, a comprensión e a interpretación de obras literarias próximas aos seus gustos persoais e á súa madurez cognitiva coa de textos literarios e obras completas representativas da literatura en español.

5. CONCRECIÓN PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAJE EVALUABLE DE: TEMPORALIZACIÓN, GRADO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN PARA SUPERAR LA MATERIA, PROCEDIMIENTOS E INSTRUMENTOS DE EVALUACIÓN

UNIDADE 1. EMPEZAMOS

OBXECTIVOS:

- Entender que é un texto e cales son as súas características.
- Recoñecer as diferenzas entre comunicación oral e escrita e entre comunicación verbal e non verbal.
- Diferenciar as distintas unidades lingüísticas.
- Aplicar as normas xerais de acentuación.
- Diferenciar os distintos conceptos da semántica (campo semántico, campo léxico e familia léxica).
- Comprender o concepto de literatura e diferenciar os seus xéneros.
- Ler textos literarios.
- Comprender o proceso da comunicación.
- Identificar os elementos da comunicación.
- Coñecer as variedades da lingua.
- Aprender a utilizar os diferentes elementos da prosodia.
- Utilizar as TIC e outras fontes de coñecemento para buscar e procesar a información.

TEMPORALIZACIÓN

9 sesións:

- 8 sesións de desenvolvemento de contidos
- 1 sesión para actividades de reforzo, avaliación e ampliación da unidade

Contidos

Critérios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

**Competencias
clave**

<ul style="list-style-type: none"> • O texto. Tipos de textos. Coherencia e cohesión. • As unidades lingüísticas. Palabra, sintagma, frase, texto. • Sílabas tónicas e sílabas átonas. Principios xerais de acentuación. Acento diacrítico. Sílabas tónicas e sílabas átonas • A semántica. Familia léxica, campo léxico e campo semántico. Hipónimos e hiperónimos. • Que é a literatura? Os xéneros literarios. • A comunicación. Os elementos d a comunicación. • A comunicación. Elementos da comunicación. Tipo de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.1. escoitar de forma activa, comprender, interpretar e valorar textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo ou escolar, e social. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCLB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/ educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.4. Comprender o sentido global de textos orais. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCLB1.4.1. Recoñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos. 	<ul style="list-style-type: none"> • CSIE
	<ul style="list-style-type: none"> • B2.2. Ler, comprender, interpretar e valorar textos en diferentes formatos e soportes. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCLB2.2.1. Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B2.4. Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coherentes e cohesionados. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCLB2.4.2. Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas gramaticais e ortográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B3.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as súas normas de uso para resolver problemas de comprensión 	<ul style="list-style-type: none"> • LCLB3.1.1. Recoñece e explica o uso das categorías gramaticais nos textos, e utiliza este coñecemento para corrigir erros de concordancia en 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL

	de textos orais e escritos, e para a composición e a revisión progresivamente autónoma dos textos propios e alleos.	textos propios e alleos.	
	<ul style="list-style-type: none"> • B3.6. Identificar a intención comunicativa da persoa que fala ou escribe. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCLB3.1.2. Recoñece e corrixe erros ortográficos e gramaticais en textos propios e alleos, aplicando os coñecementos adquiridos para mellorar a produción de textos nas súas producións orais, escritas e audiovisuais. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B3.9. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e a transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCLB3.6.1. Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais. • LCLB3.9.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e a produción dos textos traballados en calquera das outras. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA
	<ul style="list-style-type: none"> • B4.1. Ler fragmentos ou obras da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil, próximas aos propios gustos e ás afeccións, amosando interese pola lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B4.3. Fomentar o gusto e o hábito pola lectura en todas as súas vertentes: como fonte de acceso ao coñecemento e como instrumento de lecer e diversión que permite explorar mundos diferentes aos nosos, reais ou imaxinarios. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCLB4.3.2. Le en voz alta modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL

UNIDADE 2. NA ESCUELA

OBXECTIVOS:

- escoitar de forma activa, comprender, interpretar e valorar textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo ou escolar, e social.
- Recoñecer o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos.
- Recoñecer a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso.
- Recoñecer os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas.
- Realizar intervencións non planificadas, dentro da aula, analizando e comparando as similitudes e as diferenzas entre discursos formais e espontáneos.
- Ler, comprender, interpretar e valorar textos en diferentes formatos e soportes.
- Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coherentes e cohesionados.
- Comprender e interpretar os compoñentes do significado das palabras: denotación e connotación.
- Coñecer as diferentes clases de palabras.
- Diferenciar as distintas unidades lingüísticas.
- Dominar a aplicación das normas xerais de acentuación no caso de diptongos, hiatos y triptongos.
- Comprender o concepto de poesía e diferenciar os seus xéneros.
- Recoñecer, recitar e apreciar o gusto polos textos poéticos.
- Aprender a utilizar os diferentes elementos da prosodia.

TEMPORALIZACIÓN

9 sesións:

- 8 sesións de desenvolvemento de contidos
- 1 sesión para actividades de reforzo, avaliación e ampliación da unidade

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	
<ul style="list-style-type: none"> • Os textos xornalísticos. Os textos de opinión. • As clases de palabras. • Acentuación de ditongos, tritongos e hiatos. • Denotación e connotación. • A poesía I. La poesía dende o teórico • A dicción. O ritmo poético. 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.1. escoitar de forma activa, comprender, interpretar e valorar textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo ou escolar, e social. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCLB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/ educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL 	
		<ul style="list-style-type: none"> • LCLB1.1.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL 	
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.2. escoitar de xeito activo, comprender, interpretar e valorar textos orais de diferente tipo. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCLB1.2.1. Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante, así como a súa estrutura e as estratexias de cohesión textual oral. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL 	
			<ul style="list-style-type: none"> • LCLB1.2.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL

	<ul style="list-style-type: none"> B1.4. Comprender o sentido global de textos orais. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.4.1. Recoñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos. 	<ul style="list-style-type: none"> CSIE
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.4.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso. 	<ul style="list-style-type: none"> CD
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.4.3. Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas 	<ul style="list-style-type: none"> CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B1.5. Aprender a falar en público, en situacións formais ou informais, de xeito individual ou en grupo. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.5.1. Realiza presentacións orais. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.5.2. Realiza intervencións non planificadas dentro da aula, analizando e comparando as similitudes e as diferenzas entre discursos formais e espontáneos. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC
	<ul style="list-style-type: none"> B2.2. Ler, comprender, interpretar e valorar textos en diferentes formatos e soportes. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.2.1. Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
<ul style="list-style-type: none"> B2.4. Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coherentes e cohesionados. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.4.2. Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas gramaticais e 	<ul style="list-style-type: none"> CSIE 	

		ortográficas.	
	<ul style="list-style-type: none"> B3.2. Comprender o significado das palabras en toda a súa extensión para recoñecer e diferenciar os usos obxectivos dos subxectivos. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB3.2.1. Diferencia os compoñentes denotativos e connotativos no significado das palabras dentro dunha frase ou un texto oral ou escrito. 	<ul style="list-style-type: none"> CD
	<ul style="list-style-type: none"> B3.4. Recoñecer os cambios de significado que afectan a palabra no texto; metáfora, metonimia, palabras tabú e eufemismos. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB3.4.1. Recoñece e explica o uso metafórico e metonímico das palabras nunha frase ou nun texto oral ou escrito. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB3.4.2. Recoñece e explica os fenómenos contextuais que afectan o significado global das palabras: tabú e eufemismo. . 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Ler fragmentos ou obras da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil, próximas aos propios gustos e ás afeccións, amosando interese pola lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B4.3. Fomentar o gusto e o hábito pola lectura en todas as súas vertentes: como fonte de acceso ao coñecemento e como instrumento de lecer e diversión que permite explorar mundos diferentes aos nosos, reais ou imaxinarios. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.3.2. Le en voz alta modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL

UNIDADE 3. LEER ES VIVIR DOS VECES

OBXECTIVOS:

- Ler, comprender, interpretar e valorar textos en diferentes formatos e soportes.
- Deducir as ideas principais dun texto e recoñecer as ideas secundarias, comprendendo as relacións que se establecen entre elas.
- Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coherentes e cohesionados.
- Aprender a clasificar os xéneros xornalísticos e os seus textos.
- Utilizar de xeito autónomo diversas fontes de información, integrando os coñecementos adquiridos en discursos escritos.
- Recoñecer os diferentes tipos de textos informativos.
- Diferenciar as distintas unidades lingüísticas.
- Comprender o concepto de literatura e diferenciar os seus xéneros .
- Recoñecer, recitar e apreciar o gusto polos textos poéticos.
- Redactar textos persoais de intención literaria, a partir de modelos dados e seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.
- Desenvolver o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os propios sentimentos.

TEMPORALIZACIÓN

9 sesións:

- 8 sesións de desenvolvemento de contidos
- 1 sesión para actividades de reforzo, avaliación e ampliación da unidade,

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> • Textos informativos: a nova. • Clases de sintagmas. O sintagma nominal. • O b e o v. • Os libros e as bibliotecas dende o punto 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.1. escoitar de forma activa, comprender, interpretar e valorar textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo ou escolar, e social. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCLB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/ educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
		<ul style="list-style-type: none"> • LCLB1.1.2. Retén información relevante e 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL

<p>de vista léxico.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A poesía II: métrica. • Haikus, limericks e anaglifos.. 		<p>extrae informacións concretas.</p>	
		<ul style="list-style-type: none"> • LCLB1.1.3. Segue e interpreta instrucións orais respectando a xerarquía dada. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.2. escoitar de xeito activo, comprender, interpretar e valorar textos orais de diferente tipo. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCLB1.2.1. Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante, así como a súa estrutura e as estratexias de cohesión textual oral. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
		<ul style="list-style-type: none"> • LCLB1.2.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.4. Comprender o sentido global de textos orais. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCLB1.4.1. Recoñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos. 	<ul style="list-style-type: none"> • CSIE
		<ul style="list-style-type: none"> • LCLB1.4.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso. 	<ul style="list-style-type: none"> • CD
		<ul style="list-style-type: none"> • LCLB1.4.3. Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas 	<ul style="list-style-type: none"> • CAA
	<ul style="list-style-type: none"> • B2.2. Ler, comprender, interpretar e 	<ul style="list-style-type: none"> • LCLB2.2.1. Localiza, relaciona e secuencia 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL

	valorar textos en diferentes formatos e soportes.	informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas	
	<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Procurar e manexar información, na biblioteca e noutras fontes, en papel ou dixital, para integrala nun proceso de aprendizaxe continua. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.3.1. Utiliza de xeito autónomo diversas fontes de información integrando os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos. 	<ul style="list-style-type: none"> CD
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.3.2. Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc 	<ul style="list-style-type: none"> CD
	<ul style="list-style-type: none"> B2.4. Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coherentes e cohesionados. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.4.2. Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas gramaticais e ortográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B3.6. Identificar a intención comunicativa da persoa que fala ou escribe. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB3.6.1. Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Ler fragmentos ou obras da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil, próximas aos propios gustos e ás afeccións, amosando interese pola lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B4.2. Promover a reflexión sobre a conexión entre a literatura e o resto das artes (música, pintura, cine, etc.), como 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.2.1. Desenvolve progresivamente a capacidade de reflexión observando, analizando e explicando a relación entre diversas manifestacións 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC

	<p>expresión do sentimento humano, analizando e interrelacionando obras literarias, musicais, arquitectónicas, etc. personaxes e temas de todas as épocas.</p>	<p>artísticas de todas as épocas (música, pintura, cine, etc.).</p> <ul style="list-style-type: none"> LCLB4.2.2. Recoñece e comenta o mantemento ou a evolución de personaxes-tipo, temas e formas ao longo de diversos períodos histórico-literarios ata a actualidade. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B4.3. Fomentar o gusto e o hábito pola lectura en todas as súas vertentes: como fonte de acceso ao coñecemento e como instrumento de lecer e diversión que permite explorar mundos diferentes aos nosos, reais ou imaxinarios. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.3.1. Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.. LCLB4.3.2. Le en voz alta modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B4.4. Redactar textos persoais de intención literaria seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.4.1. Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa LCLB4.4.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC CAA

UNIDADE 4. LA AMISTAD ES UN TESORO

OBXECTIVOS:

- Deducir as ideas principais dun texto e recoñecer as ideas secundarias, comprendendo as relacións que se establecen entre elas.

- Diferenciar as distintas unidades lingüísticas, en concreto, o adxectivo e o sintagma adxectivo.
- Recoñecer e explicar o uso metafórico e metonímico das palabras nunha frase ou nun texto oral ou escrito.
- Comprender o concepto e a utilidade dos principais recursos retóricos.
- Recoñecer, recitar e apreciar o gusto polos textos poéticos.
- Falar na clase dos libros e compartir as súas experiencias co resto de compañeiros e compañeiras.
- Redactar textos persoais de intención literaria, a partir de modelos dados e seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.
- Desenvolver o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os propios sentimentos.
- Utilizar as TIC e outras fontes de coñecemento para buscar e procesar a información.

TEMPORALIZACIÓN

9 sesións:

- 8 sesións de desenvolvemento de contidos
- 1 sesión para actividades de reforzo, avaliación e ampliación da unidade

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> • Os textos periodísticos de xénero mixto. • O sintagma adxectivo • O gue e o iota • Cambios semánticos: metáfora e metonimia • Os recursos estilísticos • A arte de cantar. Os trovadores e os xuglares. Recursos literarios en cancións. 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.1. escoitar de forma activa, comprender, interpretar e valorar textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo ou escolar, e social. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCLB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/ educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
		<ul style="list-style-type: none"> • LCLB1.1.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
		<ul style="list-style-type: none"> • LCLB1.1.3. Segue e interpreta instrucións orais respectando a xerarquía dada. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL

<ul style="list-style-type: none"> B1.2. escoitar de xeito activo, comprender, interpretar e valorar textos orais de diferente tipo. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.2.1. Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante, así como a súa estrutura e as estratexias de cohesión textual oral. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.2.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
<ul style="list-style-type: none"> B1.4. Comprender o sentido global de textos orais. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.4.1. Recoñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos. 	<ul style="list-style-type: none"> CSIE
	<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.4.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso. 	<ul style="list-style-type: none"> CD
	<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.4.3. Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas 	<ul style="list-style-type: none"> CAA
<ul style="list-style-type: none"> B2.2. Ler, comprender, interpretar e valorar textos en diferentes formatos e soportes. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.2.1. Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
<ul style="list-style-type: none"> B2.4. Aplicar progresivamente 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.4.2. Escribe textos usando o rexistro 	<ul style="list-style-type: none"> CCL

	<p>as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coherentes e cohesionados.</p>	<p>adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas gramaticais e ortográficas.</p>	
	<ul style="list-style-type: none"> • B3.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as súas normas de uso para resolver problemas de comprensión de textos orais e escritos, e para a composición e a revisión progresivamente autónoma dos textos propios e alleos. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCLB3.1.1. Recoñece e explica o uso das categorías gramaticais nos textos, e utiliza este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B3.4. Recoñecer os cambios de significado que afectan a palabra no texto: metáfora, metonimia, palabras tabú e eufemismos. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCLB3.4.1. Recoñece e explica o uso metafórico e metonímico das palabras nunha frase ou nun texto oral ou escrito 	<ul style="list-style-type: none"> • CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> • B3.6. Identificar a intención comunicativa da persoa que fala ou escribe. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCLB3.6.1. Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B4.1. Ler fragmentos ou obras da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil, próximas aos propios gustos e ás afeccións, amosando interese pola lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B4.2. Promover a reflexión sobre a conexión entre a literatura e o resto das artes (música, pintura, cine, etc.), como expresión do sentimento 	<ul style="list-style-type: none"> • LCLB4.2.1. Desenvolve progresivamente a capacidade de reflexión observando, analizando e explicando a relación entre diversas manifestacións artísticas de todas as épocas (música, pintura, cine, 	<ul style="list-style-type: none"> • CCEC

	humano, analizando e interrelacionando obras literarias, musicais, arquitectónicas, etc. personaxes e temas de todas as épocas.	etc.).	
	<ul style="list-style-type: none"> B4.3. Fomentar o gusto e o hábito pola lectura en todas as súas vertentes: como fonte de acceso ao coñecemento e como instrumento de lecer e diversión que permite explorar mundos diferentes aos nosos, reais ou imaxinarios. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.2.2. Recoñece e comenta o mantemento ou a evolución de personaxes-tipo, temas e formas ao longo de diversos períodos histórico-literarios ata a actualidade. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.3.1. Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.3.2. Le en voz alta modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B4.4. Redactar textos persoais de intención literaria seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.4.1. Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.4.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA

UNIDADE 5. VAMOS A VIVIR EN PAZ

OBXECTIVOS:

- Aprender a falar en público, en situacións formais de xeito individual.
- Deducir as principais ideas dun texto e recoñecer as ideas secundarias, comprendendo as relacións que se establecen entre elas.
- Ler, comprender, interpretar e valorar textos en diferentes formatos e soportes.

- Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coherentes e cohesionados.
- Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as súas normas de uso para resolver problemas de comprensión de textos orais e escritos, e para a composición e a revisión progresivamente autónoma dos textos propios e alleos.
- Comprender o significado das palabras en toda a súa extensión para recoñecer e diferenciar os usos obxectivos dos subxectivos.
- Comprender e valorar as relacións de igualdade e de contrariedade que se establecen entre as palabras e os seu uso no discurso oral.
- Comprender o concepto de literatura e diferenciar os seus xéneros.
- Recoñecer, recitar e apreciar o gusto polos textos poéticos
- Redactar textos persoais de intención literaria, a partir de modelos dados e seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.
- Desenvolver o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os propios sentimentos.
- Utilizar as TIC e outras fontes de coñecemento para buscar e procesar a información.

TEMPORALIZACIÓN

9 sesións:

8 sesións de desenvolvemento de contidos

1 sesión para actividades de reforzo, avaliación e ampliación da unidade

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Os textos descritivos. O sintagma verbal. O h. Antónimos, sinónimos, paronimia, homonimia, palabras polisémicas. Subxéneros da lírica. A oratoria. O discurso. O monólogo.	<ul style="list-style-type: none"> • B1.1. escoitar de forma activa, comprender, interpretar e valorar textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo ou escolar, e social. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCLB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/ educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
		<ul style="list-style-type: none"> • LCLB1.1.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
		<ul style="list-style-type: none"> • LCLB1.1.3. Segue e interpreta instrucións orais 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL

		respectando a xerarquía dada.	
B1.2. escoitar de xeito activo, comprender, interpretar e valorar textos orais de diferente tipo.		<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.2.1. Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante, así como a súa estrutura e as estratexias de cohesión textual oral. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		LCLB1.2.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas.	<ul style="list-style-type: none"> CCL
B1.4. Comprender o sentido global de textos orais.		<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.4.1. Recoñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos. 	<ul style="list-style-type: none"> CSIE
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.4.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso. 	<ul style="list-style-type: none"> CD
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.4.3. Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas 	<ul style="list-style-type: none"> CAA
B2.2. Ler, comprender, interpretar e valorar textos en diferentes formatos e soportes.		<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.2.1. Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
B2.3. Procurar e manexar información, na biblioteca e noutras fontes, en papel ou		<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.3.1. Utiliza de xeito autónomo diversas fontes de información integrando os coñecementos 	<ul style="list-style-type: none"> CD

	<p>dixital, para integrala nun proceso de aprendizaxe continua.</p>	<p>adquiridos nos seus discursos orais ou escritos.</p>	
		<p>LCLB2.3.2. Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CD
	<p>B2.4. Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coherentes e cohesionados.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • LCLB2.4.2. Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas gramaticais e ortográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
	<p>B3.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as súas normas de uso para resolver problemas de comprensión de textos orais e escritos, e para a composición e a revisión progresivamente autónoma dos textos propios e alleos.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • B3.1.1 Recoñece e aplica o uso das categorías gramaticais nos textos e utiliza este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
	<p>B3.2. Comprender o significado das palabras en toda a súa extensión para recoñecer e diferenciar os usos obxectivos dos subxectivos.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • LCLB3.2.1. Diferencia os compoñentes denotativos e connotativos no significado das palabras dentro dunha frase ou un texto oral ou escrito. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
	<p>B3.3. Comprender e valorar as relacións de igualdade e de contrariedade que se establecen entre as palabras e o seu uso no discurso oral e escrito.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • LCLB3.3.1. Recoñece e usa sinónimos e antónimos dunha palabra, e explica o seu uso concreto nunha frase ou nun texto oral ou escrito 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
	<p>B3.6. Identificar a intención comunicativa da persoa que fala ou escribe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • LCLB3.6.1. Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL

	B3.8. Recoñecer e valorar a diversidade lingüística, con especial atención á realidade galega.	<ul style="list-style-type: none"> LCLB3.8.1. Coñece e valora a diversidade lingüística de Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC
	B4.1. Ler fragmentos ou obras da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil, próximas aos propios gustos e ás afeccións, amosando interese pola lectura.	<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	B4.2. Promover a reflexión sobre a conexión entre a literatura e o resto das artes (música, pintura, cine, etc.), como expresión do sentimento humano, analizando e interrelacionando obras literarias, musicais, arquitectónicas, etc. personaxes e temas de todas as épocas.	<p>LCLB4.2.1. Desenvolve progresivamente a capacidade de reflexión observando, analizando e explicando a relación entre diversas manifestacións artísticas de todas as épocas (música, pintura, cine, etc.).</p> <ul style="list-style-type: none"> LCLB4.2.2. Recoñece e comenta o mantemento ou a evolución de personaxes-tipo, temas e formas ao longo de diversos períodos histórico-literarios ata a actualidade. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CAA
	B4.3. Fomentar o gusto e o hábito pola lectura en todas as súas vertentes: como fonte de acceso ao coñecemento e como instrumento de lecer e diversión que permite explorar mundos diferentes aos nosos, reais ou imaxinarios.	<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.3.1. Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.. LCLB4.3.2. Le en voz alta modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCL
	B4.4. Redactar textos persoais de intención literaria seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.	<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.4.1. Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa LCLB4.4.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC CAA

regular os seus propios sentimentos.

UNIDADE 6. SOMOS DE COLORES

OBXECTIVOS:

- Introducirse no mundo da declamación, como vehículo idóneo para conseguir unha boa exposición oral.
- Descubrir a importancia da comunicación non verbal na expresión oral.
- Recoñecer e definir sintagmas adverbiais.
- Ampliar vocabulario en xeral e en particular o referido ao ámbito teatral.
- Repasar as regras ortográficas do c e cc.
- Recoñecer un texto dramático.
- Leer e dramatizar textos dramáticos, apreciando o seu valor literario.

TEMPORALIZACIÓN

10 sesións:

- 9 sesións de desenvolvemento de contidos
- 1 sesión para actividades de reforzo, avaliación e ampliación da unidade

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none">• Os textos expositivos.• O sintagma adverbial.• O c e os sonidos que	<ul style="list-style-type: none">• B1.1. escoitar de forma activa, comprender, interpretar e valorar textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo ou escolar, e social.	<ul style="list-style-type: none">• LCLB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/ educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante	<ul style="list-style-type: none">• CCL

representa.

- O teatro dende o punto de vista léxico.
- O teatro (I)
- A exposición oral.

		<ul style="list-style-type: none"> • LCLB1.1.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
		<ul style="list-style-type: none"> • LCLB1.1.3. Segue e interpreta instrucións orais respectando a xerarquía dada. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.2. escoitar de xeito activo, comprender, interpretar e valorar textos orais de diferente tipo. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCLB1.2.1. Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante, así como a súa estrutura e as estratexias de cohesión textual oral. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
		<ul style="list-style-type: none"> • LCLB1.2.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.3. escoitar de xeito activo e comprender o sentido de textos orais. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCLB1.3.1. Observa e analiza as intervencións particulares de cada participante nun debate tendo en conta o ton empregado, a linguaxe que se utiliza, o contido e o grao de respecto cara ás opinións das demais persoas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.4. Comprender o sentido global de textos orais. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCLB1.4.1. Recoñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos. 	<ul style="list-style-type: none"> • CSIE
		<ul style="list-style-type: none"> • LCLB1.4.2. Recoñece a importancia dos aspectos 	<ul style="list-style-type: none"> • CD

		prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso.	
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.4.3. Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas 	<ul style="list-style-type: none"> CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B1.5. Aprender a falar en público, en situacións formais e informais, de xeito individual ou en grupo. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.5.1. Realiza presentacións orais. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.5.2. Realiza intervencións non planificadas dentro da aula, analizando e comparando as similitudes e as diferenzas entre discursos formais e espontáneos. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.5.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal da lingua nas súas prácticas orais. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.5.4. Pronuncia con corrección e claridade, modulando e adaptando a súa mensaxe á finalidade da práctica oral. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B1.6. Participar e valorar a intervención en debates, coloquios e conversas espontáneas. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.6.1. Cínguese ao tema, non divaga e atende as instrucións do/da moderador/a en debates e coloquios. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.6.2. Respecta as normas de cortesía que deben dirixir as conversas orais axustándose á quenda de palabra, respectando o espazo, xesticulando adecuadamente, escoitando activamente as demais persoas e usando fórmulas de saúdo e despedida. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
	<ul style="list-style-type: none"> B2.1. Aplicar estratexias de lectura comprensiva e crítica de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.1.1. Pon en práctica diferentes estratexias de lectura en función do obxectivo e o tipo de texto. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.1.2. Comprende o significado das palabras 	<ul style="list-style-type: none"> CCL

		<p>propias de nivel formal da lingua e incorpóraas ao seu repertorio léxico.</p>	
		<ul style="list-style-type: none"> • LCLB2.1.3. Relaciona a información explícita e implícita dun texto, e pona en relación co contexto. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> • LCLB2.1.4. Deduce a idea principal dun texto e recoñece as ideas secundarias, comprendendo as relacións que se establecen entre elas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B2.2. Ler, comprender, interpretar e valorar textos en diferentes formatos e soportes. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCLB2.2.1. Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B2.3. Procurar e manexar información, na biblioteca e noutras fontes, en papel ou dixital, para integrala nun proceso de aprendizaxe continua. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCLB2.3.1. Utiliza de xeito autónomo diversas fontes de información integrando os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos. 	<ul style="list-style-type: none"> • CD
		<ul style="list-style-type: none"> • LCLB2.3.2. Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> • CD
	<ul style="list-style-type: none"> • B2.4. Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coherentes e cohesionados. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCLB2.4.2. Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas gramaticais e ortográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B2.5. Escribir textos en diferentes soportes e formatos, en relación co ámbito de uso. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCLB2.5.1. Escribe textos propios do ámbito persoal e familiar, escolar ou educativo e social, imitando textos modelo. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL

		<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.5.2. Escribe textos narrativos, descriptivos e instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados, imitando textos modelo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.5.3. Realiza esquemas e mapas, e explica por escrito o significado dos elementos visuais que poden aparecer nos textos. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CD
	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as súas normas de uso para resolver problemas de comprensión de textos orais e escritos, e para a composición e a revisión progresivamente autónoma dos textos propios e alleos. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB3.1.1 Recoñece e aplica o uso das categorías gramaticais nos textos e utiliza este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B3.5. Identificar os conectores textuais e os principais mecanismos de referencia interna presentes nos textos, recoñecendo a súa función na organización do contido do discurso. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB3.5.1 Recoñece, usa e explica os conectores textuais (de adición, contraste e explicación) e os principais mecanismos de referencia interna, gramaticais (substitucións pronominais) e léxicos (elipse e substitucións mediante sinónimos e hiperónimos) e valora a súa función na organización do contido do texto. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B3.6. Identificar a intención comunicativa da persoa que fala ou escribe. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB3.6.1. Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Ler fragmentos ou obras da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil, próximas aos propios gustos e ás afeccións, amosando interese pola lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL

	<ul style="list-style-type: none"> B4.3. Fomentar o gusto e o hábito pola lectura en todas as súas vertentes: como fonte de acceso ao coñecemento e como instrumento de lecer e diversión que permite explorar mundos diferentes aos nosos, reais ou imaxinarios. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.3.1. Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.. LCLB4.3.2. Le en voz alta modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B4.4. Redactar textos persoais de intención literaria seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.4.1. Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa LCLB4.4.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC CAA

UNIDADE 7. YO SOY COMO TÚ

OBXECTIVOS:

- Ler e comprender textos argumentativos.
- Recoñecer e redactar un texto argumentativo, utilizando as técnicas necesarias.
- Diferenciar diferentes tipos de textos argumentativos: un artigo de opinión, unha carta de reclamación, unha instancia, unha carta ao director ou un discurso político.
- Coñecer as claves dun debate.
- Descubrir a importancia da comunicación non verbal na expresión oral.
- Coñecer as técnicas para falar en público, como reforzo á hora de debater.
- Coñecer a estrutura do sintagma preposicional.
- Identificar e comprender modismos e refráns.

- Coñecer e valorar a tradición popular a través do estudo e da comprensión dos refráns e modismos.
- Diferenciar refráns de modismos.
- Repasar as normas ortográficas relativas ao emprego do x.
- Recoñecer os subxéneros dramáticos.
- Ler, dramatizar e valorar textos dramáticos.

TEMPORALIZACIÓN

9 sesións:

- 8 sesións de desenvolvemento de contidos
- 1 sesión para actividades de reforzo, avaliación e ampliación da unidade

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> • Os textos argumentativos. • O sintagma preposicional. • O x. • Refráns e modismos. • O teatro (II). Subxéneros dramáticos. <ul style="list-style-type: none"> • O debate. 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.1. escoitar de forma activa, comprender, interpretar e valorar textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo ou escolar, e social. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCLB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/ educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
		<ul style="list-style-type: none"> • LCLB1.1.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
		<ul style="list-style-type: none"> • LCLB1.1.3. Segue e interpreta instrucións orais respectando a xerarquía dada. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL

<ul style="list-style-type: none"> B1.2. escoitar de xeito activo, comprender, interpretar e valorar textos orais de diferente tipo. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.2.1. Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante, así como a súa estrutura e as estratexias de cohesión textual oral. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.2.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
<ul style="list-style-type: none"> B1.3. escoitar de xeito activo e comprender o sentido de textos orais. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.3.1. Observa e analiza as intervencións particulares de cada participante nun debate tendo en conta o ton empregado, a linguaxe que se utiliza, o contido e o grao de respecto cara ás opinións das demais persoas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
<ul style="list-style-type: none"> B1.4. Comprender o sentido global de textos orais. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.4.1. Recoñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos. 	<ul style="list-style-type: none"> CSIE
	<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.4.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso. 	<ul style="list-style-type: none"> CD
	<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.4.3. Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas 	<ul style="list-style-type: none"> CAA

<ul style="list-style-type: none"> B1.5. Aprender a falar en público, en situacións formais e informais, de xeito individual ou en grupo. B1.6. Participar e valorar a intervención en debates, coloquios e conversas espontáneas. B2.1. Aplicar estratexias de lectura comprensiva e crítica de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.5.1. Realiza presentacións orais. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.5.2. Realiza intervencións non planificadas dentro da aula, analizando e comparando as similitudes e as diferenzas entre discursos formais e espontáneos. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC
	<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.5.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal da lingua nas súas prácticas orais. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.5.4. Pronuncia con corrección e claridade, modulando e adaptando a súa mensaxe á finalidade da práctica oral. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.6.1. Cínguese ao tema, non divaga e atende as instrucións do/da moderador/a en debates e coloquios. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC
	<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.6.2. Respecta as normas de cortesía que deben dirixir as conversas orais axustándose á quenda de palabra, respectando o espazo, xesticulando adecuadamente, escoitando activamente as demais persoas e usando fórmulas de saúdo e despedida. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
	<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.1.1. Pon en práctica diferentes estratexias de lectura en función do obxectivo e o tipo de texto. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.1.2. Comprende o significado das palabras propias de nivel formal da lingua e incorpóraas ao seu repertorio léxico. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.1.3. Relaciona a información explícita 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC

		e implícita dun texto, e pona en relación co contexto.	
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.1.4. Deduce a idea principal dun texto e recoñece as ideas secundarias, comprendendo as relacións que se establecen entre elas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B2.2. Ler, comprender, interpretar e valorar textos en diferentes formatos e soportes. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.2.1. Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B2.4. Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coherentes e cohesionados. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.4.2. Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas gramaticais e ortográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B2.5. Escribir textos en diferentes soportes e formatos, en relación co ámbito de uso. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.5.1. Escribe textos propios do ámbito persoal e familiar, escolar ou educativo e social, imitando textos modelo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.5.2. Escribe textos narrativos, descritivos e instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados, imitando textos modelo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.5.3. Realiza esquemas e mapas, e explica por escrito o significado dos elementos visuais que poden aparecer nos textos. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CD
	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as súas normas de uso para resolver problemas de comprensión de textos orais e escritos, e para a composición e a revisión progresivamente autónoma dos textos propios e 	<ul style="list-style-type: none"> B3.1.1 Recoñece e aplica o uso das categorías gramaticais nos textos e utiliza este coñecemento para corrigir erros de concordancia en textos propios e alleos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL

	alleos.		
	<ul style="list-style-type: none"> B3.6. Identificar a intención comunicativa da persoa que fala ou escribe. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB3.6.1. Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B3.7. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB3.7.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Ler fragmentos ou obras da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil, próximas aos propios gustos e ás afeccións, amosando interese pola lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B4.3. Fomentar o gusto e o hábito pola lectura en todas as súas vertentes: como fonte de acceso ao coñecemento e como instrumento de lecer e diversión que permite explorar mundos diferentes aos nosos, reais ou imaxinarios. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.3.1. Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.. LCLB4.3.2. Le en voz alta modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B4.4. Redactar textos persoais de intención literaria seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.4.1. Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC

- LCLB4.4.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos.

- CAA

UNIDADE 8. LA IMPORTANCIA DEL ARTE

OBXECTIVOS:

- Ler e comprender textos instrutivos.
- Recoñecer e redactar textos instrutivos, seguindo as pautas e técnicas necesarias.
- Diferenciar diferentes tipos de textos instrutivos: manual, receita, prospecto médico, regras de xogo.
- Recoñecer e elaborar distintas presentacións dos textos instrutivos: textual, gráfico, gráfico e textual, audiovisual.
- Valorar a claridade expositiva e a coherencia do discurso nunha conversación.
- Descubrir a importancia da linguaxe xestual na expresión oral.
- Analizar sintácticamente unha oración.
- Recoñecer os complementos do predicado: complemento directo, complemento indirecto, complemento circunstancial, complemento de réximen, complemento predicativo, complemento axente e atributo.
- Identificar e comprender os eufemismos e as palabras tabú
- Diferenciar eufemismos de disfemismos.
- Repasar as regras ortográficas relativas á ll e á y.

TEMPORALIZACIÓN

9 sesións:

- 8 sesións de desenvolvemento de contidos
- 1 sesión para actividades de reforzo, avaliación e ampliación da unidade.

Contidos

Critérios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

<ul style="list-style-type: none"> Os textos instructivos. Análisis sintáctico. O ll e o y Eufemismos e palabras tabú. O teatro (III). Outras manifestacións teatrais. A conversación. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.1. escoitar de forma activa, comprender, interpretar e valorar textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo ou escolar, e social. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/ educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.1.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.1.3. Segue e interpreta instrucións orais respectando a xerarquía dada. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B1.2. escoitar de xeito activo, comprender, interpretar e valorar textos orais de diferente tipo. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.2.1. Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante, así como a súa estrutura e as estratexias de cohesión textual oral. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.2.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B1.3. escoitar de xeito activo e comprender o sentido de textos orais. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.3.1. Observa e analiza as intervencións particulares de cada participante nun debate tendo en conta o ton empregado, a linguaxe que se utiliza, o contido e o grao de respecto cara ás opinións das demais persoas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
	<ul style="list-style-type: none"> B1.4. Comprender o sentido global de textos orais. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.4.1. Recoñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a 	<ul style="list-style-type: none"> CSIE

		adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos.	
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.4.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso. 	<ul style="list-style-type: none"> CD
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.4.3. Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas 	<ul style="list-style-type: none"> CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B1.5. Aprender a falar en público, en situacións formais e informais, de xeito individual ou en grupo. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.5.1. Realiza presentacións orais. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.5.2. Realiza intervencións non planificadas dentro da aula, analizando e comparando as similitudes e as diferenzas entre discursos formais e espontáneos. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.5.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal da lingua nas súas prácticas orais. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.5.4. Pronuncia con corrección e claridade, modulando e adaptando a súa mensaxe á finalidade da práctica oral. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B1.6. Participar e valorar a intervención en debates, coloquios e conversas espontáneas. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.6.1. Cínguese ao tema, non divaga e atende as instrucións do/da moderador/a en debates e coloquios. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.6.2. Respecta as normas de cortesía que deben dirixir as conversas orais axustándose á 	<ul style="list-style-type: none"> CCL

		quenda de palabra, respectando o espazo, xesticulando adecuadamente, escoitando activamente as demais persoas e usando fórmulas de saúdo e despedida.	• CSC
• B2.1. Aplicar estratexias de lectura comprensiva e crítica de textos.	• LCLB2.1.1. Pon en práctica diferentes estratexias de lectura en función do obxectivo e o tipo de texto.	• CCL	
	• LCLB2.1.2. Comprende o significado das palabras propias de nivel formal da lingua e incorpóraas ao seu repertorio léxico.	• CCL	
	• LCLB2.1.3. Relaciona a información explícita e implícita dun texto, e pona en relación co contexto.	• CCEC	
	• LCLB2.1.4. Deduce a idea principal dun texto e recoñece as ideas secundarias, comprendendo as relacións que se establecen entre elas.	• CCL	
• B2.2. Ler, comprender, interpretar e valorar textos en diferentes formatos e soportes.	• LCLB2.2.1. Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas	• CCL	
• B2.3. Procurar e manexar información, na biblioteca e noutras fontes, en papel ou dixital, para integrala nun proceso de aprendizaxe continua.	• LCLB2.3.1. Utiliza de xeito autónomo diversas fontes de información integrando os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos.	• CD	
	• LCLB2.3.2. Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc.	• CD	

	<ul style="list-style-type: none"> B2.4. Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coherentes e cohesionados. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.4.2. Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas gramaticais e ortográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B2.5. Escribir textos en diferentes soportes e formatos, en relación co ámbito de uso. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.5.1. Escribe textos propios do ámbito persoal e familiar, escolar ou educativo e social, imitando textos modelo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.5.2. Escribe textos narrativos, descritivos e instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados, imitando textos modelo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.5.3. Realiza esquemas e mapas, e explica por escrito o significado dos elementos visuais que poden aparecer nos textos. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CD
	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as súas normas de uso para resolver problemas de comprensión de textos orais e escritos, e para a composición e a revisión progresivamente autónoma dos textos propios e alleos. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.1.1 Recoñece e aplica o uso das categorías gramaticais nos textos e utiliza este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B3.6. Identificar a intención comunicativa da persoa que fala ou escribe. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB3.6.1. Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Ler fragmentos ou obras da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil, próximas aos propios gustos e ás afeccións, amosando interese pola lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL

	<ul style="list-style-type: none"> B4.2. Promover a reflexión sobre a conexión entre a literatura e o resto das artes (música, pintura, cine, etc.), como expresión do sentimento humano, analizando e interrelacionando obras literarias, musicais, arquitectónicas, etc. Personaxes e temas de todas as épocas. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.2.1. Desenvolve progresivamente a capacidade de reflexión observando, analizando e explicando a relación entre diversas manifestacións artísticas de todas as épocas (música, pintura, cine, etc.). 	<ul style="list-style-type: none"> CECC
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.2.2. Recoñece e comenta o mantemento ou a evolución de personaxes-tipo, temas e formas ao longo de diversos períodos histórico-literarios ata a actualidade 	<ul style="list-style-type: none"> CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B4.3. Fomentar o gusto e o hábito pola lectura en todas as súas vertentes: como fonte de acceso ao coñecemento e como instrumento de lecer e diversión que permite explorar mundos diferentes aos nosos, reais ou imaxinarios. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.3.1. Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.3.2. Le en voz alta modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B4.4. Redactar textos persoais de intención literaria seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.4.1. Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.4.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA

UNIDADE 9. LAS PERSONAS POR DENTRO

OBXECTIVOS:

- Ler e comprender textos narrativos.
- Diferenciar, comprender e elaborar distintos tipos de oracións segundo a actitude do falante: enunciativas, desiderativas, exclamativas, interrogativas, dubitativas, exhortativas e de probabilidade.
- Diferenciar os distintos xéneros narrativos: o conto e a súa tipoloxía.
- Ler e escribir contos.
- Descubrir a figura do contacontos.
- Coñecer e por en práctica as técnicas da narración oral.
- Coñecer os usos dos signos de interrogación.
- Coñecer a técnica da abreviación: abreviaturas, siglas, símbolos e acrónimos.

TEMPORALIZACIÓN

9 sesións:

- 8 sesións de desenvolvemento de contidos
- 1 sesión para actividades de reforzo, avaliación e ampliación da unidade

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> • Os textos publicitarios. • Clases de oracións segundo a actitude do falante. • Uso dos signos de interrogación. • A abreviación: abreviaturas, siglas e 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.1. escoitar de forma activa, comprender, interpretar e valorar textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo ou escolar, e social. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCLB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/ educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
		<ul style="list-style-type: none"> • LCLB1.1.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL

<p>acrónimos.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A narrativa. O conto. • Os contacontos. 		<ul style="list-style-type: none"> • LCLB1.1.3. Segue e interpreta instrucións orais respectando a xerarquía dada. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.2. escoitar de xeito activo, comprender, interpretar e valorar textos orais de diferente tipo. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCLB1.2.1. Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante, así como a súa estrutura e as estratexias de cohesión textual oral. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
		<ul style="list-style-type: none"> • LCLB1.2.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.3. escoitar de xeito activo e comprender o sentido de textos orais. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCLB1.3.1. Observa e analiza as intervencións particulares de cada participante nun debate tendo en conta o ton empregado, a linguaxe que se utiliza, o contido e o grao de respecto cara ás opinións das demais persoas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.4. Comprender o sentido global de textos orais. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCLB1.4.1. Recoñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos. 	<ul style="list-style-type: none"> • CSIE
		<ul style="list-style-type: none"> • LCLB1.4.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso. 	<ul style="list-style-type: none"> • CD

		<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.4.3. Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas 	<ul style="list-style-type: none"> CAA
<ul style="list-style-type: none"> B2.1. Aplicar estratexias de lectura comprensiva e crítica de textos. 		<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.1.1. Pon en práctica diferentes estratexias de lectura en función do obxectivo e o tipo de texto. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.1.2. Comprende o significado das palabras propias de nivel formal da lingua e incorpóraas ao seu repertorio léxico. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.1.3. Relaciona a información explícita e implícita dun texto, e pona en relación co contexto. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.1.4. Deduce a idea principal dun texto e recoñece as ideas secundarias, comprendendo as relacións que se establecen entre elas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
<ul style="list-style-type: none"> B2.2. Ler, comprender, interpretar e valorar textos en diferentes formatos e soportes. 		<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.2.1. Localiza, relaciona e secuencía informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
<ul style="list-style-type: none"> B2.4. Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coherentes e cohesionados. 		<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.4.2. Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas gramaticais e ortográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
<ul style="list-style-type: none"> B2.5. Escribir textos en diferentes soportes e formatos, en relación co ámbito de uso. 		<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.5.1. Escribe textos propios do ámbito persoal e familiar, escolar ou educativo e social, imitando textos modelo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL

		<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.5.2. Escribe textos narrativos, descriptivos e instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados, imitando textos modelo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.5.3. Realiza esquemas e mapas, e explica por escrito o significado dos elementos visuais que poden aparecer nos textos. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CD
	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as súas normas de uso para resolver problemas de comprensión de textos orais e escritos, e para a composición e a revisión progresivamente autónoma dos textos propios e alleos. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.1.1 Recoñece e aplica o uso das categorías gramaticais nos textos e utiliza este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B3.6. Identificar a intención comunicativa da persoa que fala ou escribe. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB3.6.1. Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B3.7. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB3.7.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Ler fragmentos ou obras da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil, próximas aos propios gustos e ás afeccións, amosando interese pola lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL

	<ul style="list-style-type: none"> B4.3. Fomentar o gusto e o hábito pola lectura en todas as súas vertentes: como fonte de acceso ao coñecemento e como instrumento de lecer e diversión que permite explorar mundos diferentes aos nosos, reais ou imaxinarios. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.3.1. Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.. LCLB4.3.2. Le en voz alta modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B4.4. Redactar textos persoais de intención literaria seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.4.1. Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa LCLB4.4.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC CAA

UNIDADE 10. NUESTRAS PALABRAS

OBXECTIVOS:

- Ler e comprender actas e instancias.
- Recoñecer e redactar un acta e unha instancia, seguindo as pautas e técnicas necesarias.
- Coñecer a estrutura, características e a linguaxe apropiada para a redacción de actas e instancias.
- Repasar a teoría dos complementos do predicado: complemento directo, complemento indirecto, complemento circunstancial, complemento de réximen, complemento predicativo, complemento axente e atributo.
- Recoñecer e saber construír os distintos tipos de oracións segundo a natureza do predicado.
- Recoñecer as oracións activas e pasivas, e os mecanismos para converter unhas noutras.
- Ler fábulas e lendas, recoñecendo as súas características e as súas orixes.
- Redactar con intención literaria fábulas e lendas.
- Coñecer o uso dos signos de puntuación, en concreto, a coma.
- Utilizar as TIC e outras fontes de coñecemento para buscar e procesar a información.

TEMPORALIZACIÓN

9 sesións:

- 8 sesións de desenvolvemento de contidos
- 1 sesión para actividades de reforzo, avaliación e ampliación da unidade

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> • Os textos administrativos: instancias e actas. • As oracións segundo o tipo de predicado. 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.1. escoitar de forma activa, comprender, interpretar e valorar textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo ou escolar, e social. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCLB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/ educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL

• Uso dos signos		<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.1.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.1.3. Segue e interpreta instrucións orais respectando a xerarquía dada. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B1.2. escoitar de xeito activo, comprender, interpretar e valorar textos orais de diferente tipo. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.2.1. Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante, así como a súa estrutura e as estratexias de cohesión textual oral. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.2.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B1.4. Comprender o sentido global de textos orais. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.4.1. Recoñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos. 	<ul style="list-style-type: none"> CSIE
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.4.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso. 	<ul style="list-style-type: none"> CD
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.4.3. Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas 	<ul style="list-style-type: none"> CAA

	<ul style="list-style-type: none"> B2.1. Aplicar estratexias de lectura comprensiva e crítica de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.1.1. Pon en práctica diferentes estratexias de lectura en función do obxectivo e o tipo de texto. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.1.2. Comprende o significado das palabras propias de nivel formal da lingua e incorpóraas ao seu repertorio léxico. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.1.3. Relaciona a información explícita e implícita dun texto, e pona en relación co contexto. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.1.4. Deduce a idea principal dun texto e recoñece as ideas secundarias, comprendendo as relacións que se establecen entre elas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.1.5. Fai inferencias e hipóteses sobre o sentido dunha frase ou dun texto que conteña diferentes matices semánticos e que favorezan a construción do significado global e a avaliación crítica. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT
	<ul style="list-style-type: none"> B2.2. Ler, comprender, interpretar e valorar textos en diferentes formatos e soportes. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.2.1. Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Procurar e manexar información, na biblioteca e noutras fontes, en papel ou dixital, para integrala nun proceso de aprendizaxe continua. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.3.1. Utiliza de xeito autónomo diversas fontes de información integrando os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos. 	<ul style="list-style-type: none"> CD
	<ul style="list-style-type: none"> B2.4. Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coherentes e cohesionados. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.4.2. Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas gramaticais e 	<ul style="list-style-type: none"> CCL

		ortográficas.	
	<ul style="list-style-type: none"> B2.5. Escribir textos en diferentes soportes e formatos, en relación co ámbito de uso. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.5.1. Escribe textos propios do ámbito persoal e familiar, escolar ou educativo e social, imitando textos modelo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.5.2. Escribe textos narrativos, descritivos e instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados, imitando textos modelo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as súas normas de uso para resolver problemas de comprensión de textos orais e escritos, e para a composición e a revisión progresivamente autónoma dos textos propios e alleos. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.1.1 Recoñece e aplica o uso das categorías gramaticais nos textos e utiliza este coñecemento para corrigir erros de concordancia en textos propios e alleos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B3.6. Identificar a intención comunicativa da persoa que fala ou escribe. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB3.6.1. Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Ler fragmentos ou obras da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil, próximas aos propios gustos e ás afeccións, amosando interese pola lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B4.3. Fomentar o gusto e o hábito pola lectura en todas as súas vertentes: como fonte de acceso ao coñecemento e como instrumento de lecer e diversión que permite explorar mundos diferentes aos nosos, reais ou imaxinarios. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.3.1. Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.3.2. Le en voz alta modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL

	<ul style="list-style-type: none"> B4.4. Redactar textos persoais de intención literaria seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.4.1. Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.4.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA

UNIDADE 11. NAVEGAR CON SEGURIDAD

OBXECTIVOS:

- Ler un artigo periodístico sobre o ciberacoso, extraendo a información fundamental.
- Cofecer a estrutura, características e a linguaxe empregada na redacción de correos electrónicos e a mensaxaría instantánea.
- Cofecer e saber aplicar o léxico tecnolóxico e de Internet.
- Repasar a teoría relativa ao verbo e saber identificar os verbos auxiliares.
- Identificar e saber construír distintos tipos de perífrasis verbales.
- Cofecer o uso dos signos de puntuación: o punto e o punto e coma.

TEMPORALIZACIÓN

9 sesións:

- 8 sesións de desenvolvemento de contidos
- 1 sesión para actividades de reforzo, avaliación e ampliación da unidade

Contidos

Critérios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

<ul style="list-style-type: none"> Os correos electrónicos e a mensaxaría instantánea. As perífrases. O léxico tecnolóxico de internet. A asemblea. O punto. O punto e coma. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.1. escoitar de forma activa, comprender, interpretar e valorar textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo ou escolar, e social. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/ educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.1.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.1.3. Segue e interpreta instrucións orais respectando a xerarquía dada. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B1.2. escoitar de xeito activo, comprender, interpretar e valorar textos orais de diferente tipo. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.2.1. Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante, así como a súa estrutura e as estratexias de cohesión textual oral. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.2.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B1.4. Comprender o sentido global de textos orais. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.4.1. Recoñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos. 	<ul style="list-style-type: none"> CSIE
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.4.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso. 	<ul style="list-style-type: none"> CD

		<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.4.3. Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas 	<ul style="list-style-type: none"> CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B2.2. Ler, comprender, interpretar e valorar textos en diferentes formatos e soportes. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.2.1. Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B2.5. Escribir textos en diferentes soportes e formatos, en relación co ámbito de uso. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.5.1. Escribe textos propios do ámbito persoal e familiar, escolar ou educativo e social, imitando textos modelo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.5.2. Escribe textos narrativos, descritivos e instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados, imitando textos modelo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as súas normas de uso para resolver problemas de comprensión de textos orais e escritos, e para a composición e a revisión progresivamente autónoma dos textos propios e alleos. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.1.1 Recoñece e aplica o uso das categorías gramaticais nos textos e utiliza este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B3.6. Identificar a intención comunicativa da persoa que fala ou escribe. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB3.6.1. Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Ler fragmentos ou obras da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil, próximas aos propios gustos e ás afeccións, amosando interese pola lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL

	<ul style="list-style-type: none"> B4.2. Promover a reflexión sobre a conexión entre a literatura e o resto das artes (música, pintura, cine, etc.), como expresión do sentimento humano, analizando e interrelacionando obras literarias, musicais, arquitectónicas, etc. personaxes e temas de todas as épocas. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.2.1. Desenvolve progresivamente a capacidade de reflexión observando, analizando e explicando a relación entre diversas manifestacións artísticas de todas as épocas (música, pintura, cine, etc.). 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.2.2. Recoñece e comenta o mantemento ou a evolución de personaxes-tipo, temas e formas ao longo de diversos períodos histórico-literarios ata a actualidade. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B4.3. Fomentar o gusto e o hábito pola lectura en todas as súas vertentes: como fonte de acceso ao coñecemento e como instrumento de lecer e diversión que permite explorar mundos diferentes aos nosos, reais ou imaxinarios. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.3.1. Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.3.2. Le en voz alta modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B4.4. Redactar textos persoais de intención literaria seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.4.1. Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.4.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA

UNIDADE 12. DEFENDER LO NUESTRO

OBXECTIVOS:

- Elaborar e saber interpretar un esquema e un mapa conceptual.

- Coñecer a realidade lingüística de España.
- Identificar os neoloxismos.
- Recursos de creación de neoloxismos.
- Coñecer o uso dos signos de puntuación: o guión e as parénteses.
- Coñecer as claves do simposio.

TEMPORALIZACIÓN

9 sesións:

- 8 sesións de desenvolvemento de contidos
- 1 sesión para actividades de reforzo, avaliación e ampliación da unidade

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> • O esquema: mapa conceptual • A realidade lingüística de España. A diversidade lingüística de Galicia: peculiaridades do español de Galicia. • Usos do guion e dos parénteses. • Neoloxismo. 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.1. escoitar de forma activa, comprender, interpretar e valorar textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo ou escolar, e social. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCLB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/ educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
		<ul style="list-style-type: none"> • LCLB1.1.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
		<ul style="list-style-type: none"> • LCLB1.1.3. Segue e interpreta instrucións orais respectando a xerarquía dada. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.2. escoitar de xeito activo, comprender, interpretar e valorar textos orais de diferente tipo. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCLB1.2.1. Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a información 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL

		relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante, así como a súa estrutura e as estratexias de cohesión textual oral.	
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.2.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
<ul style="list-style-type: none"> B1.4. Comprender o sentido global de textos orais. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.4.1. Recoñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos. 	<ul style="list-style-type: none"> CSIE 	
	<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.4.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso. 	<ul style="list-style-type: none"> CD 	
	<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.4.3. Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas 	<ul style="list-style-type: none"> CAA 	
<ul style="list-style-type: none"> B2.2. Ler, comprender, interpretar e valorar textos en diferentes formatos e soportes. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.2.1. Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL 	
	<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.2.2. Interpreta, explica e deduce a información dada en diagramas, gráficas, fotografías, mapas conceptuais, esquemas, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> CD 	
<ul style="list-style-type: none"> B2.4. Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coherentes e cohesionados. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.4.1. Aplica técnicas diversas para planificar os seus escritos (esquemas, árbores, mapas conceptuais, etc) e redacta borradores de escritura 	<ul style="list-style-type: none"> CSIE 	

	<ul style="list-style-type: none"> B2.5. Escribir textos en diferentes soportes e formatos, en relación co ámbito de uso. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.5.3. Realiza esquemas e mapas, e explica por escrito o significado dos elementos visuais que poden aparecer nos textos. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CD
	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as súas normas de uso para resolver problemas de comprensión de textos orais e escritos, e para a composición e a revisión progresivamente autónoma dos textos propios e alleos. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.1.1 Recoñece e aplica o uso das categorías gramaticais nos textos e utiliza este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B3.2. Comprender o significado das palabras en toda a súa extensión para recoñecer e diferenciar os usos obxectivos dos subxectivos. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB3.2.1. Diferencia os compoñentes denotativos e connotativos no significado das palabras dentro dunha frase ou un texto oral ou escrito. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B3.6. Identificar a intención comunicativa da persoa que fala ou escribe. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB3.6.1. Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B3.8. Recoñecer e valorar a diversidade lingüística, con especial atención á realidade galega. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB3.8.1. Coñece e valora a diversidade lingüística de Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC
	<ul style="list-style-type: none"> B3.9. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e a transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB3.9.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e a produción dos textos traballados en calquera das outras. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA

	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Ler fragmentos ou obras da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil, próximas aos propios gustos e ás afeccións, amosando interese pola lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B4.3. Fomentar o gusto e o hábito pola lectura en todas as súas vertentes: como fonte de acceso ao coñecemento e como instrumento de lecer e diversión que permite explorar mundos diferentes aos nosos, reais ou imaxinarios. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.3.1. Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.3.2. Le en voz alta modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B4.4. Redactar textos persoais de intención literaria seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.4.1. Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.4.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA

- GRADO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN PARA SUPERAR LA MATERIA**

Se considerará necesario superar todos los estándares establecidos para 2º ESO en el texto legal que regula la aplicación de la LOMCE, estableciendo una baremación en el grado de adquisición de los mismos, evaluable a partir de los criterios de calificación que figuran en el apartado específico de esta Programación Didáctica. Para lograr un **grado mínimo de consecución** de los estándares será necesario que el alumno/a los desarrolle a

un nivel considerado **básico**, que equivaldría a su reconocimiento y puesta en práctica en cada unidad de Lengua Castellana y Literatura que se define como “**con suficiente frecuencia**” y equivale, en términos de puntuación, a una calificación que oscila entre el 5 y el 4.5.

La tabla que se ofrece a continuación sintetiza el criterio anterior.

	EXCELENTE (10- 8 puntos)	SATISFACTORIO (7- 6 puntos)	BÁSICO (5 – 4.5 puntos)	ESCASO (4 – 0 puntos)
LCLB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/ educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante.	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Nunca ou case nunca
LCLB1.1.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas.	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Nunca ou case nunca
LCLB1.1.3. Segue e interpreta instrucións orais respectando a xerarquía dada.	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Nunca ou case nunca
LCLB1.2.1. Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante, así como a súa estrutura e as estratexias de cohesión textual oral.	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Nunca ou case nunca
LCLB1.2.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas.	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Nunca ou case nunca
LCLB1.2.3. Utiliza progresivamente os instrumentos adecuados para localizar o significado de palabras ou enunciados descoñecidos (demanda axuda, procura en dicionarios, lembra	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Nunca ou case nunca

o contexto en que aparece, etc.).				
LCLB1.2.4. Resume textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos de forma clara, recollendo as ideas principais e integrando a información en oracións que se relacionen lxicamente e semanticamente.	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Nunca ou case nunca
LCLB1.3.1. Observa e analiza as intervencións particulares de cada participante nun debate tendo en conta o ton empregado, a linguaxe que se utiliza, o contido e o grao de respecto cara ás opinións das demais persoas.	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Nunca ou case nunca
LCLB1.4.1. Recoñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos.	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Nunca ou case nunca
LCLB1.4.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso.	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Nunca ou case nunca
LCLB1.4.3. Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas.	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Nunca ou case nunca
LCLB1.5.1. Realiza presentacións orais.	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Nunca ou case nunca
LCLB1.5.2. Realiza intervencións non planificadas dentro da aula, analizando e comparando as similitudes e as diferenzas entre discursos formais e espontáneos.	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Nunca ou case nunca
LCLB1.5.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal da lingua nas súas prácticas orais.	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Nunca ou case nunca
LCLB1.5.4. Pronuncia con corrección e claridade, modulando e adaptando a súa mensaxe á finalidade da práctica oral.	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Nunca ou case nunca
LCLB1.6.1. Cínguese ao tema, non	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Nunca ou case nunca

divaga e atende as instrucións do/da moderador/a en debates e coloquios.	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Nunca ou case nunca
LCLB1.6.2. Respecta as normas de cortesía que deben dirixir as conversas orais axustándose á quenda de palabra, respectando o espazo, xesticulando adecuadamente, escoitando activamente as demais persoas e usando fórmulas de saúdo e despedida.	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Nunca ou case nunca
LCLB2.1.1. Pon en práctica diferentes estratexias de lectura en función do obxectivo e o tipo de texto.	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Nunca ou case nunca
LCLB2.1.2. Comprende o significado das palabras propias de nivel formal da lingua e incorpóraas ao seu repertorio léxico.	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Nunca ou case nunca
LCLB2.1.3. Relaciona a información explícita e implícita dun texto, e pon a en relación co contexto.	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Nunca ou case nunca
LCLB2.1.4. Deduce a idea principal dun texto e recoñece as ideas secundarias, comprendendo as relacións que se establecen entre elas.	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Nunca ou case nunca
LCLB2.1.5. Fai inferencias e hipóteses sobre o sentido dunha frase ou dun texto que conteña diferentes matices semánticos e que favorezan a construción do significado global e a avaliación crítica.	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Nunca ou case nunca
LCLB2.2.1. Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas.	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Nunca ou case nunca
LCLB2.2.2. Interpreta, explica e deduce a información dada en diagramas, gráficas, fotografías, mapas conceptuais, esquemas, etc.	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Nunca ou case nunca
LCLB2.3.1. Utiliza de xeito autónomo diversas fontes de información integrando os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos.	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Nunca ou case nunca

LCLB2.3.2. Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc.	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Nunca ou case nunca
LCLB2.4.1. Aplica técnicas diversas para planificar os seus escritos (esquemas, árbores, mapas conceptuais etc.) e redacta borradores de escritura.	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Nunca ou case nunca
LCLB2.4.2. Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas gramaticais e ortográficas.	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Nunca ou case nunca
LCLB2.5.1. Escribe textos propios do ámbito persoal e familiar, escolar ou educativo e social, imitando textos modelo.	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Nunca ou case nunca
LCLB2.5.2. Escribe textos narrativos, descritivos e instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados, imitando textos modelo.	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Nunca ou case nunca
LCLB2.5.3. Realiza esquemas e mapas, e explica por escrito o significado dos elementos visuais que poden aparecer nos textos.	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Con suficiente frecuencia.
LCLB3.1.1. Recoñece e explica o uso das categorías gramaticais nos textos, e utiliza este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos.	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Con suficiente frecuencia.
LCLB3.1.2. Recoñece e corrige erros ortográficos e gramaticais en textos propios e alleos, aplicando os coñecementos adquiridos para mellorar a produción de textos nas súas producións orais, escritas e audiovisuais.	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Con suficiente frecuencia.
LCLB3.1.3. Coñece e utiliza adecuadamente as formas verbais nas súas producións orais e escritas.	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Con suficiente frecuencia.
LCLB3.2.1. Diferencia os compoñentes	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Con suficiente frecuencia.

denotativos e connotativos no significado das palabras dentro dunha frase ou un texto oral ou escrito.				
LCLB3.3.1. Recoñece e usa sinónimos e antónimos dunha palabra, e explica o seu uso concreto nunha frase ou nun texto oral ou escrito.	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Con suficiente frecuencia.
LCLB3.4.1. Recoñece e explica o uso metafórico e metonímico das palabras nunha frase ou nun texto oral ou escrito.	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Con suficiente frecuencia.
LCLB3.4.2. Recoñece e explica os fenómenos contextuais que afectan o significado global das palabras: tabú e eufemismo.	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Con suficiente frecuencia.
LCLB3.5.1. Recoñece, usa e explica os conectores textuais (de adición, contraste e explicación) e os principais mecanismos de referencia interna, gramaticais (substitucións pronominais) e léxicos (elipse e substitucións mediante sinónimos e hiperónimos), e valora a súa función na organización do contido do texto.	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Con suficiente frecuencia.
LCLB3.6.1. Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais.	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Con suficiente frecuencia.
LCLB3.7.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Con suficiente frecuencia.
LCLB3.8.1. Coñece e valora a diversidade lingüística de Galicia.	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Con suficiente frecuencia.
LCLB3.9.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Con suficiente frecuencia.

e a produción dos textos traballados en calquera das outras.				
LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses.	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Con suficiente frecuencia.
LCLB4.2.1. Desenvolve progresivamente a capacidade de reflexión observando, analizando e explicando a relación entre diversas manifestacións artísticas de todas as épocas (música, pintura, cine, etc.).	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Con suficiente frecuencia.
LCLB4.2.2. Recoñece e comenta o mantemento ou a evolución de personaxes-tipo, temas e formas ao longo de diversos períodos histórico-literarios ata a actualidade.	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Con suficiente frecuencia.
LCLB4.3.1. Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Con suficiente frecuencia.
LCLB4.3.2. Le en voz alta modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal.	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Con suficiente frecuencia.
LCLB4.4.1. Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Con suficiente frecuencia.
LCLB4.4.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos.	Sempre	Case sempre	Con suficiente frecuencia.	Con suficiente frecuencia.

6. CONCRECIONES METODOLÓGICAS QUE REQUIERE LA MATERIA

Estas ya están contempladas en el artículo 11 del Decreto y dejan muy poco margen de maniobra. Así, por ejemplo, dicho artículo indica que: *“A metodoloxía didáctica neste etapa será nomeadamente activa e participativa, favorecendo o traballo individual e o cooperativo do alumnado, así como o logro dos obxectivos e das competencias correspondentes”*. **Durante el presente 22-23, se mantendrá una línea metodológica de esta naturaleza y recuperaremos**

progresivamente la participación del alumnado a través de la interrelación y el trabajo en equipo.

Entre todas las competencias, se dará prioridad, en primer lugar y como es obvio, a la **competencia lingüística**, y en segundo lugar, a la **competencia de conciencia y expresiones culturales**.

En lo referente a la Lengua, predominará el enfoque comunicativo, sin olvidarse del gramatical. Éste último se estudiará de forma práctica, para mejorar la cohesión textual y la adecuación ortográfica y léxica del alumno.

Se procurará trabajar con relativa frecuencia un texto periodístico relacionado con temas de actualidad, con educación en valores, o con temas que se estén explicando en clase en ese momento.

Frecuentemente los alumnos tendrán que hacer resúmenes orales y escritos de relatos, noticias periodísticas o simplemente anécdotas para trabajar esta competencia.

En cuando a la Literatura, los alumnos leerán por su cuenta, en casa, los libros de lectura obligatoria, si bien se le dedicará algunos días a los libros en clase: uno primero de motivación a la lectura, leyendo algún fragmento y adelantando el argumento y algunas claves de lectura; otro de evaluación; y otro de conclusión, valorando las aportaciones del libro.

Por su parte, los textos clásicos serán leídos en clase y comentados, para su mejor comprensión. Esto será así especialmente con el género lírico.

Finalmente, a menudo los alumnos tendrán que traer leídos de su casa pequeños relatos, textos, poemas para trabajar sobre ellos en la clase siguiente.

En las clases de lengua se ponen en práctica constantemente las técnicas de estudio que los alumnos revisan de forma teórica en las clases de tutoría. Leer, escuchar, analizar, comentar, incluso crear un texto propio supone siempre una labor de jerarquización, de selección de la información principal y de eliminación de los datos secundarios. Por ello, al término de un tema, a menudo el alumno deberá entregar esquemas y / o resúmenes del mismo.

Teniendo en cuenta la perspectiva que se adoptará en clase en el tratamiento de los contenidos literarios, es fundamental adiestrar la capacidad de comprensión y valoración crítica de los textos literarios (habilidad que será evaluada con los distintos instrumentos, incluidos los exámenes). Debe quedar claro que saber literatura no consiste en memorizar las características de épocas y autores, sino en valorar de forma crítica, justificada y razonada las obras literarias, sabiendo vincularlas al contexto de la época de su creación.

Después de cada lectura, los/as alumnos/as buscarán en el diccionario las palabras que se han subrayado, escogiendo siempre la acepción que mejor se ajuste al significado global del texto con la intención de incorporarlo a sus propias producciones.

7. MATERIALES Y RECURSOS DIDÁCTICOS QUE SE VAYAN A UTILIZAR

El alumno debe disponer de los siguientes materiales y recursos:

- 1.- Uso personalizado de un ordenador portátil, en el que la plataforma E-Dixgal ha volcado los materiales de las editoriales interesadas en la formación a través de la tecnología. Aunque está previsto el empleo de las unidades creadas por Netex, también podrán ser utilizados otros procedentes de la editorial Planeta.
- 2.- Libreta de tamaño DIN-A4, para tomar apuntes y notas y realizar los ejercicios.
- 3.- Folios blancos tamaño DIN-A4, para entregar redacciones y trabajos concretos.
- 4.- Fundas de plástico, para archivar de forma ordenada y eficaz los textos, fotocopias, apuntes, etc., que el profesor irá entregando a lo largo del curso, así como las redacciones y creaciones literarias realizadas.
- 5.- Libros de lectura obligatorios propuestos para ese curso escolar. Estos deben ser comprados por el alumno, o bien tomados en préstamo de la biblioteca o pedidos a los alumnos de cursos superiores. En el caso de 2º de ESO, se han seleccionado los que se relacionan a continuación:
 - a. *La ciudad de las bestias*, Isabel Allende. (1ª evaluación)
 - b. *Nunca seré tu héroe*, María Menéndez-Ponte. (2ª evaluación)
 - c. *Las chicas de alambre*, Jordi Sierra i Fabra. (3ª evaluación)
- 6.- Diccionario, preferentemente el de la Real Academia Española (que también puede consultarse en www.rae.es).
- 7.- Es muy recomendable que el alumno disponga de conexión a internet y un lápiz óptico de memoria con puerto USB (pen drive).
- 8.- Uso del correo corporativo para las tareas cuya entrega se programe como telemática.

8. CRITERIOS SOBRE LA EVALUACIÓN, CUALIFICACIÓN Y PROMOCIÓN DEL ALUMNADO

Atendiendo al hecho de que la evaluación debe incorporar la observación de la adquisición por parte del alumnado de las competencias clave y su valoración, los criterios de calificación que el Departamento de Lengua Castellana y Literatura aplicará en el presente año académico 2022-23 serán los siguientes:

A. VALORACIÓN DE LA COMPETENCIA LINGÜÍSTICA.

Dado que esta competencia es sin duda la que articula la programación de Lengua Castellana y Literatura y en la que deben centrarse el mayor número de observaciones y valoraciones, a ella se le otorgará el peso de la calificación final de esta área o materia.

1. **Controles periódicos:** un **80 %** de la nota trimestral. Se hará la media de estas pruebas que se valorarán de 0 a 10 puntos. Estos controles incluyen:

- **Controles de cada dos temas: 70%** obtenido de las calificaciones de las pruebas objetivas que se programarán para cada trimestre. Se realizarán dos controles a lo largo de cada evaluación (6 en total), con un valor individual del **35%** de la nota trimestral, siendo necesario obtener al menos un **3.5** en cada uno de ellos para que se haga media con el anterior o siguiente.
- **Controles de lectura** (se evalúa comprensión y expresión escrita): un **10%** de la nota trimestral. Aunque las lecturas lo son de forma “obligatoria”, el Departamento ha acordado ofrecer al alumnado un estímulo a la lectura, que revierta directamente en sus calificaciones. Se proponen como lecturas obligatorias tres libros, uno por trimestre, que se evaluarán mediante exámenes y / o trabajos. Si no se leen, aunque el alumno/a no suspenderá la asignatura, tendrá que recuperar las pruebas específicas (examen y/o trabajo) para demostrar haberlos leído.

Los alumnos pueden leer, opcionalmente, algún libro de lectura propuesto por el profesor para "redondear" la nota dentro de ese **10%** del apartado 2. Cada libro incrementa entre 0.25 y 0.5 puntos la nota trimestral dependiendo de su tamaño, nivel de comprensión, etc. Con los **libros de lectura voluntaria** se podrá mejorar **hasta un máximo de 0,5 puntos por evaluación**.

B. COMPETENCIA DE APRENDER A APRENDER

Además de los estándares que se le atribuyen específicamente en el Decreto 86/2015 para 2º de ESO, la competencia de aprender a aprender se relaciona en gran medida con los aprendizajes que el alumno/a desarrolla y mejora por sí mismo con la ayuda del o la docente. Por esa razón incluimos aquí las tareas completadas diariamente por el alumnado, en el aula o en casa.

- ❖ **Trabajo diario: 10 %** de la nota trimestral que se valorarán con un número de notas a cada alumno por trimestre que oscilará entre las 5 y las 10, detalladas en el cuaderno del profesor. Incluye:
 - o Las tareas diarias, tanto las realizadas en clase como en casa. Se medirá, como sucedió en 1º de ESO, **la destreza en la resolución de tareas en formato digital**.
 - o Prácticas de ejercicios específicos que el profesor/a recoja con la intención de devolverlas al alumnado una vez corregidas.
 - o Realización de un cuaderno de ortografía (cuando el profesor o profesora lo considere oportuno).

C. COMPETENCIAS DIGITAL, SOCIAL Y CÍVICA Y DE CONCIENCIA Y EXPRESIONES CULTURALES.

Un **5%** de la calificación trimestral, presente también en la evaluación ordinaria, procederá de las pruebas orales (exposición oral de contenidos que se preguntarán a diario) o los pequeños trabajos de investigación (p. ej. Una entrevista, análisis de una canción, lectura de un poema, etc.), que irán acompañados de un soporte digital (por ejemplo, *power point*). **En los cursos en los que se ha implantado E-Dixgal (este 22-23, toda la ESO), la resolución rápida y adecuada de las tareas propuestas en los materiales digitales también computa en este apartado.**

El **5% restante** se obtendrá valorando los siguientes aspectos, recogidos en rúbricas que se adjuntan a esta Programación y que corresponden a las **competencias social y cívica y de conciencia y expresiones culturales**.

- o Desarrollo progresivo de la capacidad de reflexión observando, analizando y explicando la relación entre diversas manifestaciones artísticas de todas las épocas (música, pintura, cine, etc.).
- o Respeto hacia la opinión ajena, respeto de turnos de palabra, cuidado del material, responsabilidad, empleo de valores...

Si el alumno no trabaja estos aspectos, será penalizado con un negativo que será recogido en el cuaderno del profesor . Estos negativos restarán 0.1 a la nota trimestral.

- Las **faltas de ortografía** restarán cada una 0,1 en 1º y 2º de ESO. La nota final de los exámenes es la que resulta de restar a la nota de contenidos las faltas ortográficas. **Se descontará un máximo de 2 puntos por faltas de ortografía** en cada prueba escrita

- No se hará una recuperación de cada una de las evaluaciones, sino que el alumno tendrá la oportunidad de presentarse a una prueba a comienzos de junio, antes de la celebración de la evaluación ordinaria, en la que podrá recuperar independientemente cada una de las evaluaciones pendientes. Solo si el profesor/a lo considera necesario o pertinente se programarán recuperaciones de evaluaciones de modo puntual, atendiendo a criterios de necesidades colectivas o individuales. El examen que corresponde a la convocatoria extraordinaria, ahora programada por las autoridades educativas antes del 21 de junio, será de todo el contenido del curso, incluyendo los libros de lectura. Se considerará que el alumno/a ha superado la materia si en la convocatoria extraordinaria obtiene al menos un 5 como calificación.
- Aquellos alumnos que participen activamente durante todo el curso en el **Club de Lectura** tendrán como recompensa **0,5 puntos** en la nota final del curso.

Para la **evaluación final ordinaria** se hará la **media de las 6 pruebas escritas** elaboradas a lo largo del curso. Para la evaluación extraordinaria se tendrá en cuenta tan solo el resultado de una única prueba a realizar antes del 21 de junio. Para la recuperación de la materia cuando figure como pendiente de un curso o cursos anteriores (que se concreta en el apartado 9 de esta programación) se realizarán dos pruebas (una en enero y otra en mayo).

Mencionamos, para finalizar, los instrumentos de evaluación que servirán al docente para resolver la calificación final:

- Observación de la participación del alumno en clase.
- Realización de tareas individuales.
- Participación e implicación en trabajos cooperativos.
- Exposiciones orales y escritas con recursos TIC
- Autonomía en el trabajo.
- Correcciones a partir de las revisiones del trabajo realizado.
- Competencia lingüística y textual adecuada a la etapa educativa.
- Competencia literaria adecuada al currículo de la ESO
- Pruebas orales y escritas.

9. ADAPTACIÓN DE LOS CRITERIOS DE EVALUACIÓN, CALIFICACIÓN Y PROMOCIÓN DEL ALUMNADO A LA SUPRESIÓN DE LA CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA.

B.1. MEDIDAS APLICABLES AL ALUMNADO QUE SUPERE LA MATERIA EN LA TERCERA EVALUACIÓN.

- Se considerará superada la materia de Lengua Castellana y Literatura cuando el alumnado obtenga una media de las tres evaluaciones igual o superior a 5, siempre que la calificación individual de cada una de ellas sea superior a **3.5**. Si el alumno o alumna alcanza o supera la calificación media de 5, la nota recogida en el acta de evaluación del día 7 de junio será la final.
- Según acuerdo de los miembros del Departamento, el alumnado que obtenga el aprobado en la tercera evaluación a partir de la media de las tres evaluaciones del curso podrá incrementar su calificación en la evaluación final hasta un máximo de 0,5 puntos, ajustándose a los siguientes criterios:
 - a. Realización de tareas relacionadas con los contenidos del curso que deba reforzar o de introducción a los contenidos del curso siguiente. En 2º ESO se propondrán un máximo de 6 tareas, que coincidirán en número con las sesiones disponibles. Se calificarán individualmente (0.066 décimas como nota máxima para cada una hasta un total de 0,4 puntos).
 - b. Asistencia obligatoria a todas las sesiones lectivas que van desde el 7 al 21 de junio.
 - c. Actitud de interés hacia las tareas propuestas y respeto hacia los compañeros que se encuentren en una situación diferente (refuerzo, recuperación...). A este apartado le corresponderá en la calificación final una décima.

B.2. MEDIDAS PREVISTAS PARA EL ALUMNADO QUE NO SUPERE LA MATERIA EN LA TERCERA EVALUACIÓN.

- Se considerará suspensa la materia Lengua Castellana y Literatura cuando el alumnado obtenga una media de las tres evaluaciones inferior a 5 o bien cuando la calificación de cualquiera de las tres sea igual o inferior a **3.5**.
- Durante el período comprendido entre el 7 y el 21 de junio se programarán actividades concretas de las que partirán los apoyos y refuerzos necesarios para preparar las pruebas de recuperación. Será la calificación obtenida en estas pruebas la que determine si el alumnado consigue recuperar, nunca la realización de las tareas obligatorias para su preparación.
- Se realizarán pruebas objetivas de recuperación de la parte o partes suspensas, incluyendo una prueba global para el alumnado que deba superar toda la materia.

- Cuando el alumnado deba recuperar una o dos evaluaciones, se hará la media final con la nota obtenida en la prueba de recuperación, siempre que sea superior a la que se consiguió en esa evaluación durante el curso.
- Se considerará aprobada la materia cuando la media de las tres evaluaciones sea igual o superior a 5, siempre que la calificación individual de cada una de ellas sea superior a **3.5**.
- Se considerará superada la materia si en la prueba global se obtiene una calificación igual o superior a 5.

10. INDICADORES DE LOGRO PARA EVALUAR EL PROCESO DE LA ENSEÑANZA Y LA PRÁCTICA DOCENTE

En las reuniones del departamento de Lengua Castellana y Literatura se analizará el ritmo de aprendizaje y de adquisición de competencias de los alumnos/as.

En caso de que no alcanzasen los objetivos marcados se analizarán las causas de ello y se buscarán alternativas para cumplir el máximo posible de los objetivos programados.

No se excluye la posibilidad de realizar una coevaluación en la que participarán los alumnos/as a los que se les dará una planilla (tipo encuesta) para que ellos mismos evalúen y valoren el nivel, capacidad y la calidad de la programación y del profesorado.

El diseño y puesta en práctica de la programación didáctica se valorará en atención a los siguientes criterios:

Evaluación de la programación y la actividad docente EDUCACIÓN SECUNDARIA		Indicadores de logro			
PROGRAMACIÓN DE AULA		1	2	3	4
1	Está organizada en objetivos, competencias, estrategia didáctica, contenidos, recursos, temporalización y evaluación				
2	Existe coherencia entre sus distintas partes				

3	Está estructurada en unidades				
4	Establece claramente los objetivos a conseguir				
5	Tiene en cuenta la distribución y secuenciación de los contenidos				
6	Establece el tiempo necesario para el desarrollo de unidades didácticas y recursos				
7	Tiene en cuenta el contexto dónde se desarrolla y las posibilidades del entorno				
8	Activa los conocimientos previos en el comienzo de cada unidad o proyecto				
9	Las unidades y recursos tienen en cuenta las TIC				
10	Existe coordinación entre las programaciones de las distintas materias				
11	Es un documento de consulta y orientación a lo largo de todo el curso				
12	Se modifica si se requiere alguna adaptación, cambio o mejora				
ACTIVIDADES DE AULA		1	2	3	4
1	Son de tipología diversa:				
	Actividades abiertas				
	Actividades cerradas				

	Proyectos				
	Otras: _____				
2	Requieren el uso de habilidades distintas por parte del alumnado:				
	Memorización				
	Aplicación				
	Problemas				
3	Se presentan de forma progresiva:				
	Actividades de iniciación				
	Actividades de desarrollo				
	Actividades de consolidación				
	Actividades de refuerzo o ampliación				
	Actividades de evaluación				
4	Tienen un objetivo claro				
5	El alumnado conoce de antemano los objetivos de las actividades propuestas, así como las competencias a desarrollar y cómo se evalúan				

6	Los recursos utilizados son coherentes con las actividades				
7	Emplean recursos y materiales variados para el aprendizaje				
8	Proponen agrupaciones del alumnado distintas:				
	De forma individual				
	Por parejas				
	En pequeños grupos				
	Grupo-clase				
9	Promueven el aprendizaje individual/autónomo y también el colaborativo				
10	Proponen metodologías variadas para favorecer una actitud positiva del alumnado:				
	Aprendizaje orientado a proyectos				
	Aprendizaje basado en problemas (ABP)				
	Aprendizaje colaborativo				
	Método expositivo				
	Estudio de casos				

	Otras: _____(simulación y juego, flipped classroom, etc.)				
11	Promueven el uso de las TIC				
12	Tienen en cuenta los intereses de los alumnos				
13	Están relacionadas con su contexto y con situaciones de la vida real				
14	Tienen al alumno como centro y protagonista en el aula				
15	Permiten que el tiempo en clase quede bien repartido entre el profesorado y el alumnado				
16	Promueven la ayuda entre iguales en los grupos				
17	Favorecen la comunicación				
18	Motivan a los alumnos para la consecución de sus objetivos de aprendizaje				
DIVERSIDAD		1	2	3	4
1	La programación tiene en cuenta la diversidad y responde a las diferencias individuales respetando el ritmo de aprendizaje de cada alumno				
2	Los objetivos están planteados adaptándose a las características de los alumnos				
3	Se fomenta la inclusión de todo el alumnado mediante la valoración de la diversidad cultural				
4	Se trabajan actividades de distintos niveles de complejidad en cada unidad				

5	Se tiene en cuenta la diversidad para las agrupaciones en el aula				
6	Se dan explicaciones generales para el grupo y las explicaciones que alumnos específicos precisen				
7	Se tienen en cuenta a los alumnos con necesidades educativas especiales tanto por arriba como por abajo				
8	El material está adaptado a las características y necesidades del alumnado				
9	Se proponen metodologías que atiendan la diversidad en el aula				
10	Se evalúa al alumnado en función de sus características y posibilidades				
EVALUACIÓN		1	2	3	4
1	Se evalúa teniendo en cuenta las distintas finalidades de la evaluación:				
	Inicial (inicio)				
	Formativa (durante)				
	Sumativa (final)				
2	Se tienen en cuenta las percepciones de distintos agentes evaluadores:				
	Heteroevaluación (evaluación por parte del profesorado)				
	Autoevaluación				

	Coevaluación (evaluación por pares)				
	Evaluación externa				
	Otros: _____				
3	Se emplean técnicas e instrumentos de registro de resultados para la evaluación múltiples y variados:				
	Hojas de observación				
	Rúbricas				
	Cuestionarios o entrevistas				
	Escalas de calificación/valoración				
	Otros: _____ (portfolio, pruebas estandarizadas, etc.)				
4	Los alumnos conocen los objetivos, competencias y evaluación al comienzo de cada unidad o actividad				
5	Se evalúa teniendo en cuenta distintas competencias				
6	Se tiene en cuenta el desarrollo global del alumno para evaluarle				
7	El sistema de evaluación usado es coherente con el del área o departamento				
8	Se le comunican al alumno sus resultados, así como formas de mejorar				

9	Se utiliza la evaluación como herramienta de mejora				
10	Se programan planes de recuperación en función de los resultados obtenidos por los alumnos				
11	Se adapta el sistema de evaluación si se considera oportuno por las características del grupo o de las actividades				
12	Se evalúan las causas y consecuencias de los resultados obtenidos por los alumnos				
13	Se evalúa la intervención del docente en el aula				
OTROS		1	2	3	4
1.					
AUTOREFLEXIÓN					
Puntos fuertes/Aspectos que han funcionado					
Puntos débiles/Aspectos a mejorar					

Qué cambiaría en el desarrollo de la unidad	
Reflexión	

11. ORGANIZACIÓN DE LAS ACTIVIDADES DE REFUERZO, RECUPERACIÓN Y EVALUACIÓN DE LAS MATERIAS PENDENTES

Para el refuerzo y la recuperación de esta materia por parte del alumnado que la tenga pendiente en cursos superiores se han establecido en el centro una serie de medidas que se presentan a continuación y que derivan de los acuerdos adoptados el 10 de octubre de 2013. La evaluación de estos alumnos se describe a continuación: (se ha respetado el idioma gallego del texto original):

INSTRUMENTOS E CRITERIOS DE AVALIACIÓN DE PENDENTES

Renovados na CCP do 6 de outubro de 2014

1. ALUMNADO DE ESO CON MATERIAS PENDENTES

a) Instrumentos de avaliación

- Tarefas semanais
- A xestión da entrega, recollida, corrección e avaliación das tarefas farase a través de Classroom:
- C. Os departamentos implicados entregarán as tarefas á coordinadora antes da data marcada no calendario.
- D. A coordinadora subirá as tarefas a Classroom e encargarse de que os alumnos accedan a elas.
- E. Os departamentos accederán a Classroom a partir da data límite de devolución das tarefas para corrixilas e avalialas dentro do prazo sinalado no calendario.
- F. A partir desta data, o alumnado accederá á aula virtual para coñecer a corrección e avaliación da súa tarefa.
 - O total de **entregas previstas para todo o curso é de 12**, seguindo o calendario fixado.
 - Déixanse libres as semanas de exames das avaliacións ordinarias e mais as de exames específicos de pendentes de xaneiro.
 - Para facilitar a coordinación e o seguimento do alumnado, as xefaturas de departamento recibirán un calendario de entregas.
 - Correccións: o profesorado corrixirá as tarefas na plataforma Classroom antes das datas fixadas no calendario.

- Exame/s
 - Cada departamento indicará claramente se vai realizar dous exames (**xaneiro e abril**) ou só o oficial (obrigatorio) de abril.
 - Os departamentos deberán:
 - Explicar con claridade os contidos de cada exame (en consonancia coas tarefas que se vaian realizando).
 - Establecer con claridade como computa cada exame na cualificación final.
 - Comprobar que o **alumnado entregou como mínimo 4 tarefas das 6 propostas antes de cada un dos exames ou 8 de 12 no caso dos departamentos que só fagan un exame**. Se non cumpriu con este requisito mínimo, perdería o dereito a esta proba.
 - **Cando un alumno/a acade unha nota menor que 5 na cualificación global do plan de reforzo, terá dereito a realizar unha proba final na que se examinará de toda a materia.**
 - **En calquera caso, os exames axustaranse sempre aos contidos mínimos establecidos nas respectivas programacións.**

b) Criterios de cualificación do plan de reforzo:

❖ Tarefas: 50% da cualificación global.

❖ Exame/s parciais: 50% da cualificación global. Cada un dos departamentos que realice dous exames debe especificar o seu sistema de cómputo dentro deste 50%. **Nota mínima do exame necesaria para poder facer media coa nota das tarefas:3.25.**

c) Criterios de cualificación da proba final:

2. Para o alumnado que **presente un mínimo de oito tarefas** das 12 propostas, **os criterios de cualificación serán os mesmos** que rexen para os exames parciais.
3. Para o alumnado que **NON** presente un mínimo de oito tarefas das 12 propostas, **a nota do exame será o 100% da cualificación global.**

d) Cualificación na avaliación final:

A nota na avaliación final será a máis alta de entre estas dúas:

- A cualificación global do plan de reforzo
- A cualificación da proba final.

El Departamento de Lengua Castellana ha decidido, en relación al acuerdo anterior, realizar examen de materias pendientes en febrero, además del obligatorio de mayo. Su **peso en la calificación definitiva** será el mismo, es decir, le correspondería a **cada uno un 25% de la misma**. El 50% restante lo obtendría el alumnado, tal y como se explicita en el Plan de Refuerzo, con la entrega de las tareas. Debido a la supresión de la prueba extraordinaria de septiembre, que suponía una última oportunidad para el alumnado de recuperar la materia antes de incorporarse a un nuevo curso, el equipo de coordinación de materias pendientes propuso, con carácter excepcional, la convocatoria de una prueba final posterior a la obligatoria de mayo el pasado 21-22, que es previsible que se mantenga durante este año académico.

13. DISEÑO DE LA EVALUACIÓN INICIAL Y MEDIDAS INDIVIDUALES O COLECTIVAS QUE SE PUE DAN ADOPTAR COMO CONSECUENCIA DE SUS RESULTADOS.

Durante el mes de septiembre y en previsión de la Evaluación inicial que se programa para el inicio de curso se prevén las siguientes actuaciones:

- 1.- La lectura mecánica de un texto.

- 2.- La comprensión escrita, mediante preguntas tipo test a partir de un texto.
- 3.- La comprensión oral. Los alumnos escucharán una audición y se le harán preguntas.
- 4.- La expresión escrita, mediante el resumen y/o la opinión personal sobre un tema relacionado con el texto.
- 5.- Conocimientos gramaticales.
- 6.- Conocimientos ortográficos (acentuación, puntuación, etc.).
- 7.- Conocimientos literarios.

Para ello utilizaremos pruebas de conocimientos previos preparadas por el departamento para tal efecto, que recogen numerosos ejercicios relacionados con los aspectos expuestos anteriormente.

Los resultados obtenidos se tendrán en cuenta para, durante la sesión de evaluación inicial, proponer medidas de atención a la diversidad dirigidas a todos aquellos alumnos que hayan demostrado que las necesitan.

14. MEDIDAS DE ATENCIÓN A LA DIVERSIDAD

Una vez realizada la evaluación inicial, prevista para el mes de octubre, se tomarán las siguientes medidas para los alumnos, todas ellas concebidas para que la atención a los alumnos sea lo más personalizada posible, atendiendo específicamente a las necesidades concretas de cada alumno.

A) ADAPTACIONES CURRICULARES SIGNIFICATIVAS

Cuando los alumnos con adaptación curricular permanezcan en el aula con el profesor de lengua, trabajarán de forma más o menos autónoma, aunque siempre supervisados por el profesor, cuestiones básicas adaptadas a su nivel académico y cognitivo. Los materiales que emplearán serán siempre los aconsejados por el Departamento de Orientación del centro. **Este año no se realizará atención individualizada en el aula por parte de las profesoras especialistas en PT.**

Esta programación se completará con las Adaptaciones curriculares correspondientes a los alumnos/as con necesidades educativas especiales y siempre en colaboración con el departamento de Orientación.

B) ALUMNOS CON ADAPTACIONES CURRICULARES NO SIGNIFICATIVAS

Un supuesto fundamental de la Enseñanza Secundaria Obligatoria es atender a las necesidades educativas de todos los alumnos, pero estos alumnos tienen distinta formación, distintos intereses y distintas necesidades. Por eso, la atención a la diversidad debe convertirse en un aspecto característico de la práctica docente diaria.

Aquellos alumnos que no tengan adaptación curricular significativa, pero tengan dificultades con cuestiones concretas o bien les cueste en general seguir el ritmo normal de la clase, disponen de dos opciones para afrontarlas:

A) Explicaciones al margen (puede ser en un recreo, o al final de la clase), cuadernos o enlaces a webs para trabajar contenidos previos olvidados o no asimilados adecuadamente (se le entregarán fotocopias para ello o las direcciones electrónicas que deben consultar)

B) Clases de refuerzo, en las que el profesor que las imparta, coordinado con el profesor titular de Lengua castellana, explicará los mismos contenidos, si bien de una forma más pausada y con mayor detalle y una atención personalizada. **Este año no se realizarán refuerzos en el aula ordinaria, de modo que el alumnado con dificultades no contará con la posibilidad de recibir apoyo inmediato para la realización de las tareas.**

15. CONCRECIÓN DE LOS ELEMENTOS TRANSVERSALES QUE SE TRABAJARÁN EN EL CURSO QUE CORRESPONDA

Además de los contenidos transversales distribuidos en cada una de las 12 unidades del curso, el centro ha decidido trabajar conjuntamente bajo el epígrafe **“O Universo”**. El tema se organizará en tres líneas cuyo desarrollo ocupará un trimestre y que reciben el nombre de **“Universo científico”**, **“Universo lingüístico”** y **“Universo inclusivo”**.

El Departamento considera que la lengua y la literatura trabajan los tres subtemas, pero muy especialmente los que tienen que ver con las lenguas entendidas como universales culturales que se constituyen en arterias del conocimiento y de los valores que corresponden a las sociedades democráticas (**“Universo lingüístico”**). Además, las lenguas incluyen tanto la perspectiva de género como la aspiración de las sociedades democráticas a una mayor igualdad; esta se garantiza en gran medida facilitando el acceso de cualquier individuo (hombre o mujer, rico o pobre, religioso o ateo...) al campo profesional para el que esté dispuesto a prepararse y fomentado en él el interés por la cultura, que incrementará sustancialmente sus posibilidades de socialización y, por lo tanto, de integración real (**“Universo inclusivo”**); finalmente, también la Lengua Castellana se emplea como instrumento de divulgación de la ciencia en todos los órdenes y de sistematización del conocimiento científico, de modo que se establece un vínculo, muchas veces ignorado deliberadamente, entre las ciencias y las letras (**“Universo científico”**). Todos ellos son esenciales en las relaciones sociales, incluidas aquellas que se limitan al uso común de redes en Internet. Ya que se ha decidido realizar tareas de

orden transversal en esta dirección en todos los Departamentos, el de Lengua y Literatura Castellana se centrará en focalizar aquellos aspectos de las obras literarias que favorecen una visión global del universo, entendido como lo define la RAE: “conjunto de todo lo existente”. Con este objetivo, se pueden proponer trabajos específicos relativos a alguna obra concreta, con la intención de difundirlos junto con otros elaborados en otras áreas o materias. Estos trabajos pueden en ocasiones incluirse dentro de aquellos que impliquen una exposición individual o grupal planificada, siempre objeto de una valoración propia de la materia, además de transversal. Los contenidos de los mismos pueden variar en función del curso o grupo y del docente.

16. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS Y EXTRAESCOLARES PROGRAMADAS PARA CADA CURSO

Atendiendo a la situación sanitaria que se prevé como permanente durante el presente 22-23, el Departamento de LCL propone las siguientes actividades extraescolares, cuya realización estará condicionada por la evolución de la pandemia COVID-19.

- Se harán salidas para asistir a obras de teatro o proyecciones cinematográficas; para ello, si es posible, nos pondremos de acuerdo con otros Departamentos. Estas actividades se realizarán a lo largo del curso, siempre que se cuente con garantías de protección sanitaria y se programarán para la ESO o el Bachillerato, dependiendo de la oferta.
- Se organizarán salidas de cuatro o cinco días, programadas especialmente para el alumnado de 4º y 2º de Bachillerato, a localidades de la Comunidad autónoma o de la península que se consideren interesantes desde el punto de vista cultural. Estas excursiones, de nuevo, estarán sujetas a la evolución de la pandemia y solo se realizarán si se dan las condiciones sanitarias que minimicen los riesgos. Además, se procurará la colaboración, en su realización, con otros Departamentos.

17. MECANISMOS DE REVISIÓN, EVALUACIÓN Y MODIFICACIÓN DE LAS PROGRAMACIONES DIDÁCTICAS EN RELACIÓN CON LOS RESULTADOS ACADÉMICOS Y PROCESOS DE MEJORA

Analizaremos los resultados atendiendo a las siguientes cuestiones para poder mejorar aspectos relacionados con esta programación.

ASPECTOS GENERALES						
ASPECTO		1	2	3	4	5
1	¿Ha sido convenientemente difundida la programación?					
2	¿Los alumnos tienen claro qué es un EA y una rúbrica?					
3	Se han conseguido los objetivos de la Programación					
4	El número de suspensos es alto o bajo					
5	Está el profesor satisfecho con la programación					

18. ANEXO: ADAPTACIÓN DE LA PROGRAMACIÓN A LA ENSEÑANZA TELEMÁTICA.

A. ESTÁNDARES DE APRENDIZAJE Y COMPETENCIAS IMPRESCINDIBLES.

Los miembros del Departamento de LCL del IES Marco do Camballón han seleccionado como imprescindibles para la superación de la materia, en caso de enseñanza telemática, los siguientes estándares y competencias:

Criterio de avaliación	Estándar de aprendizaxe
CRITERIOS E ESTÁNDARES COMÚNS A 1ª, 2ª E 3º AVALIACIÓN, XA QUE SE TRABALLAN CONXUNTAMENTE NOS TRES TRIMESTRES.	
B2.1. Aplicar estratexias de lectura comprensiva e crítica de textos.	<p>LCLB2.1.1. Pon en práctica diferentes estratexias de lectura en función do obxectivo e o tipo de texto.</p> <p>LCLB2.1.4. Deduce a idea principal dun texto e recoñece as ideas secundarias, comprendendo as relacións que se establecen entre elas.</p> <p>LCLB2.1.2. Comprende o significado das palabras propias de nivel formal da lingua e incorpóraas ao seu repertorio léxico.</p>
B2.2. Ler, comprender, interpretar e valorar textos en diferentes formatos e soportes.	LCLB2.2.1. Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas.
B2.3. Procurar e manexar información, na biblioteca e noutras fontes, en papel ou dixital, para integrala nun proceso de aprendizaxe continua.	LCLB2.3.1. Utiliza de xeito autónomo diversas fontes de información integrando os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos.
B2.4. Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coherentes e cohesionados.	LCLB2.4.2. Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas gramaticais e ortográficas.
B2.5. Escribir textos en diferentes soportes e formatos, en relación co ámbito de uso.	LCLB2.5.1. Escribe textos propios do ámbito persoal e familiar, escolar ou educativo e social, imitando textos modelo.
B3.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as súas normas de uso para resolver problemas de comprensión de textos orais e escritos, e para a composición e a revisión progresivamente autónoma dos textos propios e alleos.	<p>LCLB3.1.1. Recoñece e explica o uso das categorías gramaticais nos textos, e utiliza este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos.</p> <p>LCLB3.1.2. Recoñece e corrixe erros ortográficos e gramaticais en textos propios e alleos, aplicando os coñecementos adquiridos para mellorar a produción de textos nas súas producións orais, escritas e audiovisuais.</p>

	LCLB3.1.3. Coñece e utiliza adecuadamente as formas verbais nas súas producións orais e escritas.
B3.2. Comprender o significado das palabras en toda a súa extensión para recoñecer e diferenciar os usos obxectivos dos subxectivos.	LCLB3.2.1. Diferencia os compoñentes denotativos e connotativos no significado das palabras dentro dunha frase ou un texto oral ou escrito.
B3.3. Comprender e valorar as relacións de igualdade e de contrariedade que se establecen entre as palabras e o seu uso no discurso oral e escrito.	LCLB3.3.1. Recoñece e usa sinónimos e antónimos dunha palabra, e explica o seu uso concreto nunha frase ou nun texto oral ou escrito.
B3.4. Recoñecer os cambios de significado que afectan a palabra no texto: metáfora, metonimia, palabras tabú e eufemismos.	LCLB3.4.1. Recoñece e explica o uso metafórico e metonímico das palabras nunha frase ou nun texto oral ou escrito.
	LCLB3.4.2. Recoñece e explica os fenómenos contextuais que afectan o significado global das palabras: tabú e eufemismo.
B3.5. Identificar os conectores textuais e os principais mecanismos de referencia interna presentes nos textos, recoñecendo a súa función na organización do contido do discurso.	LCLB3.5.1. Recoñece, usa e explica os conectores textuais (de adición, contraste e explicación) e os principais mecanismos de referencia interna, gramaticais (substitucións pronominais) e léxicos (elipse e substitucións mediante sinónimos e hiperónimos), e valora a súa función na organización do contido do texto.
B4.1. Ler fragmentos ou obras da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil, próximas aos propios gustos e ás afeccións, amosando interese pola lectura.	LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses.
B4.3. Fomentar o gusto e o hábito pola lectura en todas as súas vertentes: como fonte de acceso ao coñecemento e como instrumento de lecer e diversión que permite explorar mundos diferentes aos nosos, reais ou imaxinarios.	LCLB4.3.1. Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.
B4.4. Redactar textos persoais de intención literaria seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.	LCLB4.4.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos.

B. EVALUACIÓN Y CALIFICACIÓN.

1. Evaluación y calificación

Evaluación	<p>Procedimientos:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Método observacional (tareas, ejecuciones y productos) ➤ Pruebas escritas de tipo abierto y cerrado.
	<p>Instrumentos:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Pruebas telemáticas: se realizarían tres pruebas en cada trimestre, siguiendo el diseño de la Programación presencial, pero con un peso inferior, ya que el Departamento considera que resulta difícil garantizar la resolución en las mismas condiciones materiales y éticas. Dos de las pruebas serían objetivas, sobre los contenidos vistos a lo largo del trimestre y supodrían el 20% de la calificación (10% para cada una). Se realizaría también una prueba escrita sobre el libro de lectura obligatoria que correspondiese al trimestre o trimestres, al que se le adjudica otro 10% en la calificación global. De este modo, el alumnado obtendría un 30% de la calificación de la materia mediante la realización de estas pruebas. ➤ Portafolio o entrega regular de actividades telemáticas realizadas durante el período de docencia telemática (70% de la calificación). Será obligatoria la entrega para su corrección del total de las tareas propuestas por la docente, de modo que se descontará al porcentaje anterior la parte proporcional que pudiese corresponder a una tarea no entregada. Las tareas deberán ser enviadas en tiempo y forma; no respetar las fechas de entrega o el planteamiento y resolución de la actividad equivaldría, a efectos de evaluación, a no entregar la tarea. Se considerará que el alumnado ha superado los objetivos mínimos asociados al portafolio cuando haya entregado y obtenido una valoración positiva de la mitad de las actividades telemáticas.
Calificación final	<p>Indicar o procedimiento para obter a cualificación final de curso:</p> <ul style="list-style-type: none"> • La calificación final dependerá directamente del número de evaluaciones que deban desarrollarse telemáticamente, si es el caso. En ese sentido, serán las disposiciones oficiales las que establezcan los criterios con los que se trabajará en relación a la evaluación o evaluaciones que hayan podido impartirse de forma presencial. • <i>A priori</i>, el Departamento establece que se hará la media de las calificaciones obtenidas en las tres evaluaciones, tras la realización de las pruebas y tareas que correspondan a cada una de ellas, que dependerán del carácter presencial o telemático de las mismas. El alumnado debe obtener, como nota mínima, un 5 para aprobar la materia LCL.
Prueba extraordinaria de septiembre	<p>Se tendrá en cuenta el resultado de una única prueba presencial o telemática. Se emplearán, para el diseño del examen de septiembre, los estándares que se seleccionaron en el apartado 1 de este anexo.</p>

Alumnado de materia pendiente	<p>Criterios de evaluación: Se aplicarán los criterios establecidos en el Plan de Pendientes del Centro, con las modificaciones que puedan adoptarse por acuerdo de la CCP o del Claustro.</p>
	<p>Criterios de cualificación: Entrega telemática de tareas (las que correspondan al período de formación no presencial) Prueba telemática de enero o mayo, si procede.</p>
	<p>Procedimientos e instrumentos de evaluación: Los establecidos para el Plan de Pendientes del Centro y que se mencionan en el apartado 10 de esta Programación, adaptados a la formación telemática.</p>

C. METODOLOGÍA Y ACTIVIDADES.

Actividades	<ul style="list-style-type: none"> El alumnado deberá completar las actividades de refuerzo, repaso o ampliación que cada trimestre y situación exijan. Se determinará su número y naturaleza si se recurre a la enseñanza telemática, aunque en líneas generales se combinarán los ejercicios mecánicos con trabajos de investigación, en los que el alumnado demuestre saber localizar y seleccionar información, para tratarla a continuación de modo personal; se propondrán también comentarios y ensayos sobre temas de actualidad o sobre textos literarios, en los que se valorará especialmente la originalidad, además de las cuestiones formales. En cualquier caso, en 2º de ESO, las actividades tendrán un peso del 70% de la calificación trimestral y se enfocarán al desarrollo de los estándares seleccionados en el apartado A de este anexo.
Metodología (alumnado con conectividad y sin conectividad)	<p>El Centro, a través de la acción tutorial y del Departamento de Orientación, identificará y dotará al alumnado sin conectividad. La metodología, entonces, se ajustará a las condiciones de conectividad del total de alumnado integrante del grupo y será activa y participativa, aunque desarrollará en mayor medida el trabajo individual más que el cooperativo, por las condiciones en las que se ejecutaría.</p> <p>Se emplearán, según el tipo de sesión, grupo y estado de la conexión, la videoconferencia, los grupos de Hangouts o WhatsApp para la comunicación inmediata, comunicación y entrega de tareas a través de Google Classroom y correo electrónico corporativo e incluso la llamada telefónica, si se considerase necesaria.</p>

<p>Materiales y recursos</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Materiales de las editoriales que colaboran con la plataforma E-Dixgal (Netex y Aula Planeta) ✓ Materias seleccionados en la red por la profesora de la materia. ✓ Empleo de la plataforma virtual E-Dixgal. ✓ Empleo del correo corporativo del que disponen el alumnado y profesorado del Centro. ✓ Empleo de equipos y aplicaciones informáticas que permitan el desarrollo telemático de las sesiones. Por acuerdo, se ha establecido el uso de Meet como aplicación para las clases telemáticas.
-------------------------------------	---

D. INFORMACIÓN Y PUBLICIDAD.

<p>Información al alumnado y a las familias</p>	<p>La profesora del grupo informará a través del correo electrónico al alumnado del grupo de las modificaciones definitivas que puedan establecerse a partir de esta adaptación y que dependerán de las disposiciones oficiales en el caso de que se suspenda la formación presencial. También hará públicos todos los aspectos anteriores en la plataforma virtual E-Dixgal, en el apartado de mensajería.</p> <p>La Jefatura de Departamento publicará este documento oficial en el que figuran las posibles modificaciones para cada curso en la página web del IES.</p>
<p>Publicidad</p>	<p>Publicación obligatoria en la página web del centro.</p>